

Επιτροπή Κοινωνικών Υποθεσεών

ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ

ΠΡΑΚΤΙΚΟ

Στην Αθήνα σήμερα 23 Ιουνίου 1997, ημέρα Δευτέρα και ώρα 17.00', στην Αίθουσα Γερουσίας του Μεγάρου της Βουλής, συνεδρίασε η Επιτροπή Κοινωνικών Υποθέσεων της «Βουλής των Εφήβων», υπό την Προεδρία του βουλευτή, κ. Λάμπρου Κανελλόπουλου, Προέδρου της Διαιρούχης Επιτροπής Κοινωνικών Υποθέσεων της Βουλής των Ελλήνων, με αντικείμενο την επεξεργασία και εξέταση των θεμάτων «Το πρόβλημα των ναρκωτικών», «κοινωνικός φασισμός-ανθρωπισμός», «οικογένεια-διαπροσωπικές σχέσεις», «ανεργία-εργασία», «βία και εγκληματικότητα», «սυγεία-νοσοκομειακή περίθαλψη», «δημογραφικό πρόβλημα και κοινωνικά προβλήματα: διαφοροποίηση κατά τόπους» της Σύνθεσης Κειμένων των μαθητών που συμμετείχαν στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Βουλή των Εφήβων» Σύνοδος Β' 1996-1997 (2η συνεδρίαση).

Στην Επιτροπή Κοινωνικών Υποθέσεων της «Βουλής των Εφήβων» συμμετείχαν οι εξής «Εφηβοί Βουλευτές»: Έλενα Αντρέου (Αμμόχωστος), Πέτρος Αντώνης (Νομός Αιτωλ/νίας), Δήμητρα Βαρουχάκη (Νομός Χανίων), Μαρία Βελεγράκη (Νομός Ηρακλείου), Μαρία Γαλανού (Α' Αθήνας), Ροδαμάνθη Γαρμπή (Α' Πειραιά), Κων/να-Ιωάννα Γιάννου (Επικρατείας), Ευμ. Δημητρίου-Χοηστίδη (Νομός Ημαθίας), Χριστίνα Ζήκου (Α' Αθήνας), Μαρία Θεοδοσίου (Νομός Καβάλας), Ορέστης Ιωαννίδης (Β' Θεσσαλονίκης), Στέλλα Καλαποτλή (Β' Αθήνας), Χριστίνα Καούκη (Α' Αθήνας), Ήλιας Καραβαγγέλης (Νομός Φθιώτιδας), Αντιγόνη Κατσαδήμη (Νομός Βοιωτίας), Γεωργία Κονάλη (Λευκωσία), Ευδοκία Κοντορεπανίδου (Β' Θεσσαλονίκης), Λουκάς Κουτσοβέντης (Λεμεσός), Ευγενία Κουτσούκη (Λουξεμβούργο), Θεοδώρα Μαδεμήλη (Νομός Δράμας), Ελένη Μαυραγάννη (Β' Αθήνας) Ειρήνη Μονιού (Νομός Χίου), Λεωνίδας Μπαζιωτόπουλος (Νομός Κορινθίας), Γεωργία Μπαρούτα (Νομός Μαγνησίας), Νικολέτα Μπουκουβάλα (Β' Πειραιά) Ανδρέας Μπροκαλάκης (Νομός Χανίων), Ζωή Παναγοπούλου (Νομός Βοιωτίας), Όλγα Παπαγεωργίου (Νομός Γρεβενών), Μαρίνα Παπαγιαννάκη (Νομός Ηλείας), Θεοδ. Παπαθαναοπούλου (Β' Πειραιά), Θεοδώρα Παπαλάμπρου (Νομός Αρτας), Κων/να Παραβάλου (ΗΠΑ), Αφροδίτη Παρδάλη (Νομός Φλώρινας), Μαρία-Ηλιάνα Παυλίδη (Νομός Σερρών), Ιωάννα Ποθητάκη (Β' Αθήνας), Σπυριδούλα Ρακοβίτη (Νομός Τρικάλων), Μαρία Ρισκάκη (ΗΠΑ), Περιστέρα Ρομπότη (Νομός Αττικής), Αστέριος Σαϊτης (Νομός Λάρισας), Αικατερίνη Σαρμά (Νομός Πέλλας) Κυριακή Σεβαστίδου (Λευκωσία), Ευσταθία Σετάκη (Β' Αθήνας), Αρετή Σκανδαλή (Νομός Πρέβεζας), Αργυρώ Σκαρλή (Α' Αθήνας),

Αναστασία Σούρδη (Β' Αθήνας), Αικατερίνη Σταματάκη (Νομός Μαγνησίας), Ηλιάνα Σταυροπούλου (Νομός Ηλείας) Κατερίνα Στριλίγκα (Νομός Ρεθύμνου), Ιωάννης Ταμπάκης (Νομός Αιτωλ/νίας), Θεοδώρα Τραϊανίδου (Α' Θεσ/κης), Βασιλική Τραϊανοπούλου (Α' Θεσσαλονίκης) Μέλπω Τσίκουρα (Νομός Χίου), Βιργίνα Τσιλιμπάρη (Λουξεμβούργο) Παναγιώτα Φιλιπποπούλου (Νομός Αχαΐας), Ρωξάνη Φράγκου (Νομός Αρκαδίας), Νικόλαος Χαριτάκης (Νομός Ηρακλείου), Αναστασία Χατζηγιαννίδη (Βέλγιο) και Ελένη Χελιδώνη (Νομός Τρικάλων).

ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Η κυρία Σκαρλή έχει το λόγο.

ΑΡΓΥΡΩ ΣΚΑΛΗ (Α' Αθήνας): Κύριε Πρόεδρε, έχουν ακούσθει αρκετές απόψεις σχετικά με το πρόβλημα των ναρκωτικών, τόσο για τα αίτια εξάπλωσής τους, για τις συνέπειές τους, καθώς και για τους τρόπους αντιμετώπισής τους. Καταθέτοντας, λοιπόν, και εγώ τις δικές μου απόψεις, θα ήθελα να προσθέσω τα εξής:

Η αντιμετώπιση των χρηστών και η τιμωρία των εμπόρων θα έπρεπε να απασχολεί ιδιαίτερα την κοινωνία και την ελληνική νομοθεσία. Η πολιτεία αντιμετωπίζει τους χρήστες ναρκωτικών ως αρνητικά κακοποιά στοιχεία, τους φέρεται με σκληρότητα χωρίς να ενδιαφέρεται για τα αίτια που τους ώθησαν στα ναρκωτικά, ούτε εάν θα κατορθώσουν να απεξιστηθούν από αυτά.

Αντίθετα, οι αστείες ποινές που επιβάλλονται στους εμπόρους ναρκωτικών, δεν έχουν τη δύναμη να ανακόψουν την εγκληματική τους δραστηριότητα. Δεν θα έπρεπε, λοιπόν, να δεχθεί η πολιτεία αυτή την πορεία προς ένα αργό και εξωφρενικό θάνατο, γιατί πρόκειται για ένα θάνατο με χήλιες όψιες και με άπειρες στιγμές φθοράς. Όσον αφορά την αποποινικοποίηση των ναρκωτικών, πολλοί πρότειναν την αποποινικοποίηση των ναρκωτικών ως τρόπο αντιμετώπισης και καταστολής αυτού του προβλήματος. Εφόσον γίνει διάκριση μεταξύ μαλακών και σκληρών ναρκωτικών, πιστεύω πως θα έπρεπε να ισχύσει η αποποινικοποίηση των μαλακών.

Αυτό το προτείνω για τους εξής λόγους: Όλοι γνωρίζουμε πλέον πως η διακίνηση και η εξάπλωση των ναρκωτικών έχει φθάσει στο έπακρο, ενώ η οριστική εξαφάνισή τους, όπως οι περισσότεροι θα επιθυμούσαν, εκ των πραγμάτων αποτελεί μια ουτοπία. Αντιθέτως, οι θάνατοι γίνονται όλοι και περισσότεροι και έτσι, όταν δεν μπορείς να εξαφανίσεις τον εχθρό σου, είναι προτιμότερο να τον καταστήσεις λιγότερο απειλητικό.

Με την αποποινικοποίηση δίνεται ένα τέλος στην εκμετάλλευση της μαύρης αγοράς, που για αυτήν κάθε ζωή που χάνεται, αποτελεί λόγο για να χαθεί ακόμη μια και τελικά για

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ

να χαθούν ακόμη χιλιάδες ζωές. Επίσης, θα γίνεται καλύτερος έλεγχος στις ποιότητες των ναρκωτικών, που θα παρέχονται στους χρήστες, σύμφωνα βέβαια με το όριο ηλικίας και σε συγκεκριμένες ποσότητες. Σίγουρα, γνωρίζουμε πως η διακίνηση θα γίνεται περισσότερο ελεύθερα. Νομίζω όμως ότι προσποιούμαστε, αν υποστηρίξουμε, πως ακόμη και τώρα δεν γίνεται ελεύθερα, έστω και ανεπίσημα.

Δεν πρέπει εξάλλου να ξεχνάμε τον μεγάλο αριθμό των θυμάτων αυτής της χρονιάς από καθαρή ηρωίνη, που κανείς δεν ελέγχει. Είναι καιρός να δεχθούμε την πραγματικότητα όπως είναι, προσπαθώντας να την αλλάξουμε ίσως με τρόπο πρωτοποριακό, κατά τη γνώμη μου όμως αποτελεσματικό.

Για την αποποινικοποίηση των σκληρών ναρκωτικών δε θα έπρεπε να γίνεται λόγος, γιατί πώς μπορούμε να ζητάμε τη νομιμοποίηση ουσιών, όπως ηρωίνης, κοκαΐνης, καθώς και άλλων χημικών ουσιών, όταν αυτές καθημερινά προκαλούν το θάνατο; Αντίθετα στη σημερινή εποχή, που η κρίση των αξιών είναι μεγαλύτερη από κάθε άλλη φορά και η χρήση των ναρκωτικών θεωρείται πλέον μόδα, η αποποινικοποίηση των σκληρών ναρκωτικών θα αποτελούσε το οριστικό βήμα προς την κατάρρευση.

Πού πρέπει, λοιπόν, να φθάσουμε, για να συνειδητοποιήσουμε πως είναι καιρός να σταματήσουμε; Πότε εμείς οι νέοι θα κατανοήσουμε πως δεν πρέπει να αδιαφορούμε; Πώς δεν πρέπει να γινόμαστε θύματα της εκμετάλλευσης εκείνων των λίγων, που διοικούν, βασισμένοι στη δική μας απάθεια και άγνοια;

Εύχομαι και ελπίζω ο καθένας μας ξεχωριστά να κάνει το δικό του αγώνα, αλλά και όλοι μαζί εμείς, η σημερινή νεολαία, τόσο σήμερα όσο και γενικότερα να αγωνιστούμε όχι μόνο για ένα καλύτερο μέλλον, αλλά και για ένα καλύτερο παρόν.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Το λόγο έχει η κυρία Παναγιοπούλου.

ΖΩΗ ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ (Νομός Βοιωτίας): Κύριε Πρόεδρε, θα αναφερθώ στο θέμα της σεξουαλικής αγωγής. Φιλικό μου πρόσωπο αναγκάστηκε να υποστεί άμβλωση για ευνόητους λόγους. Θα μπορούσαν όμως να είχαν αποφευχθεί τα πάντα, εάν είχε δοθεί η κατάλληλη βαρύτητα στο θέμα, όπως θα μπορούσε να είναι κατά πολύ μικρότερο το ποσοστό των φορέων του έιτς, των ασθενών με αφροδόνια νοσήματα κ.λπ.

Αυτό που χρειάζεται, είναι η όσο το δυνατό γρηγορότερη ενεργοποίηση. Ας γίνεται λοιπόν ειδική διδασκαλία των θυμάτων αυτών στα σχολεία και κυρίως όσον αφορά την ψυχολογική διάσταση του πράγματος, σε αντίθεση με τη Σουηδία και κάποια άλλα κράτη, όπου το θέμα μελετάται μονόπλευρα, με αποτέλεσμα αντίθετο του προσδοκωμένου. Σ' αυτό θα μπορούσε να συμβάλει η ανθρωπιστική παιδεία. Επίσης, καλό θα ήταν να εξανθρωπιστούν τα ΜΜΕ, για να μην έχουμε και εμείς να κάνουμε με ένα περιβάλλον ημιπουριανικό και ημιπρόστυχο. Άλλωστε, αξίζουμε πιστεύω κάτι

καλύτερο. Παράλληλα, θεωρούμε ουσιαστική τη συμβολή των γονέων, οι οποίοι μπορούν να μας βοηθήσουν αποτελεσματικότερα σε πάρα πολλά, αλλά πολλές φορές δεν έχουν την υποδομή.

Για να επιτευχθούν όλα αυτά, προϋποτίθεται κυρίως ο «παραγκωνισμός της ντροπής» από τους αριθμόντες και η οριστική παύση της αποσιώπησης του θέματος. Σήμερα, πρόκειται για ένα ζήτημα που παίζονται οι ζωές μας.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Το λόγο έχει η κυρία Παρδάλη.

ΑΦΡΟΔΙΤΗ ΠΑΡΔΑΛΗ (Νομός Φλώρινας): Κύριε Πρόεδρε, θα αναφερθώ στο θέμα της ανεργίας, όπου στη Φλώρινα είναι σε πολύ μεγάλο ποσοστό.

Ακούγονται πολλές κριτικές σε βάρος της νεολαίας που αποτελεί την ελπίδα και το άυριο της πατρίδας. Εμείς όμως ξέρουμε ότι «παντού τα πάντα» και μεταξύ των εν ενεργεία πολιτικών και σε διάφορα άλλα επαγγέλματα, υπάρχουν πάντοτε καλές και κακές πλευρές της ζωής.

Αγωνιούμε εξ ίσου με τους μεγάλους, για τα πάμπολλα προβλήματα που αντιμετωπίζει η χώρα μας. Σίγουρα, όταν έρθει κάποτε η ώρα, θα συμβάλουμε και εμείς στην επίλυση αυτών. Στην επίλυση τόσο των εθνικών προβλημάτων, όσο και των εσωτερικών. Ένα από τα μεγαλύτερα εσωτερικά προβλήματα είναι η ανεργία, η οποία ταλαιπωρεί και μαστίζει πολλές περιοχές της Ελλάδας.

Ανεργία υπάρχει στη Θράκη, στην Ήπειρο και στην Εύβοια. Η ανεργία είναι βαριά και βασανιστική για κάθε εργάτη, για κάθε απόφοιτο λυκείου, για κάθε πτυχιούχο σε οποιοδήποτε σημείο της Ελλάδας και αν κατοικεί. Επομένως, είναι το ίδιο βασανιστική και για τον άνεργο της Φλώρινας, της ιδιαίτερης μου πατρίδας. Για το λόγο αυτό θα ήθελα να αναφερθώ στις αρνητικές επιπτώσεις της ανεργίας στο νομό μου, συνδυάζοντάς τις και με άλλες παραφέρουσες.

Αυτές τις μέρες απασχολεί το υπουργείο Ανάπτυξης το θέμα του τόπου, που πρέπει να ανεγερθεί το εργοστάσιο παραγωγής ηλεκτροικής ενέργειας, καθώς και η αντιπαράθεση γνωμών, εάν πρέπει να γίνει με λιγνίτη, που παράγει η περιοχή Φλώρινας, ή με εισαγόμενο γαιανθρακακα από το εξωτερικό.

Είναι το ίδιο πράγμα να έχεις την πρώτη ύλη στην πατρίδα σου, δίπλα στο εργοστάσιο με μηδενισμό μεταφορικών εξόδων και μηδενισμό εκροής συναλλάγματος, από το να την φέρεις από το εξωτερικό με όλες αυτές τις επιβαρύνσεις; Είναι το ίδιο πράγμα να δίνεις δουλειά στους δικούς σου εργάτες ή σε ξένους καταβάλλοντας σε αυτούς πολύτιμο συνάλλαγμα;

Ξεχνούμε ότι πολλές φορές καταστράφηκαν μεγάλες χώρες από την εγκατάλειψη της υπαίθρου, από τους κατοίκους της και μάλιστα των παραμεθόριων περιοχών. Η Φλώρινα, μετά τον Εμφύλιο Πόλεμο, έχει πληγεί κατ' επανάληψη από μεγάλο μεταναστευτικό ρεύμα προς το εσωτερικό και κυρίως προς το εξωτερικό.

Επιτροπή Κοινωνικών Υποθεσεών

Η έλλειψη δημογραφικής πολιτικής θα επιταχύνει την ερήμωση, διότι η υπογεννητικότητα κτυπά περισσότερο τις παραμεθόριες περιοχές λόγω της ανασφάλειας που νιώθουν οι κάτοικοι. Η Φλώρινα αντιμετωπίζει αυτό το πρόβλημα πιο έντονα, διότι βρίσκεται κοντά στην Αλβανία και τα Σκόπια. Η απομόνωσή της θα προκαλέσει σύντομα οικονομικό μαρασμό, αύξηση της ανεργίας και της μετανάστευσης και απογοήτευση στους νέους. Νομίζω, λοιπόν, ότι είναι επιτακτική η ανάγκη δημιουργίας του εργοστασίου ηλεκτρικής ενέργειας. Υπάρχει απόφαση του διοικητικού συμβουλίου της ΔΕΗ που συνηγορεί υπέρ της ανέγερσης του εργοστασίου και πρέπει να υλοποιηθεί το συντομότερο δυνατό.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Ο κύριος Χαριτάκης έχει το λόγο.

ΝΙΚΟΣ ΧΑΡΙΤΑΚΗΣ (Νομός Ηρακλείου): Θέλω να αναφερθώ στην ασθένεια του AIDS, που έχει καταστρέψει τη ζωή πολλών ανθρώπων. Απομονώθηκε για πρώτη φορά ο ίδιος αυτός τη 10ετία του 1980. Προσβάλλει το ανοσοποιητικό μας σύστημα, το οποίο έτσι γίνεται ευάλωτο σε όλα τα μικρόβια με τελικό αποτέλεσμα το θάνατο. Επιδρά ψυχολογικά στο φορέα, που απομονώνεται από κοινωνικές εκδηλώσεις, διαλύονται τα όνειρά του για το μέλλον και αντιμετωπίζει τις προκαταλήψεις του οικείου περιβάλλοντος, δηλαδή της οικογένειας, του χώρου εργασίας κ.λπ.

Πάντα υπάρχει ελπίδα, αν αναλογισθούμε ότι η επιστήμη έχει κάνει μεγάλα βήματα με φάρμακα και εμβόλια για την καταπολέμηση του ιού. Όμως το καλύτερο φάρμακο είναι η κατανόηση και η αλληλεγγύη από την κοινωνία. Η πρόληψη είναι η καλύτερη θεραπεία. Απαιτείται η χρήση του προφυλακτικού, διότι ο βασικός τρόπος μετάδοσης είναι η σεξουαλική επαφή. Το κράτος θα μπορούσε να οργανώσει ειδικές επιτροπές για ενημέρωση στα σχολεία. Πρέπει να δημιουργηθούν ειδικά κέντρα αποκατάστασης ασθενών από τον ίδιον AIDS. Πρέπει να δημιουργηθούν κέντρα πληροφοριών AIDS ώστε να είναι έγκυρη και πλήρης η ενημέρωση σε ό,τι αφορά την ασθένεια.

Όλοι έχουν δικαίωμα στη ζωή και πρέπει να το υπερασπιστούν. Χρειάζεται προσοχή, επιλεκτικότητα και πάνω από όλα πρόληψη.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Η κυρία Σκανδάλη έχει το λόγο.

ΑΡΕΤΗ ΣΚΑΝΔΑΛΗ (Νομός Πρέβεζας): Θα αναφερθώ στα παιδιά που αντιμετωπίζουν προβλήματα όρασης. Έχω προσωπικές εμπειρίες καθόσον τα συναναστρέφομαι. Στην επαρχία η επίλυση του προβλήματος των ατόμων αυτών είναι δυσκολότερη από ό,τι στις μεγαλοπόλεις. Τα ελάχιστα κέντρα αποκατάστασης τυφλών που υπάρχουν στην Αθήνα, Θεσσαλονίκη και Ιωάννινα υπολείτουργούν. Τα άτομα αυτά δυστυχώς δεν έχουν τα ίδια δικαιώματα στη ζωή με τα εξ ολοκλήρου υγιή, αφού τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν είναι πολλά. Τα κέντρα, που ανέφερα είναι σχολεία πρωτοβάθ-

μιας εκπαίδευσης και δεν αναπτύσσουν άλλες δραστηριότητες, ώστε τα παιδιά να παίρνουν γενικότερη παιδεία, γυμνάζοντας παράλληλα ψυχή και σώμα. Δε διδάσκονται η κινητικότητα και οι ξένες γλώσσες. Δεν ευθύνεται για αυτήν την κατάσταση αποκλειστικά το κράτος αλλά και η διοίκηση των κέντρων αυτών, καθόσον δεν αξιοποιούνται κατάλληλα τα κονδύλια που διαθέτει η πολιτεία.

Το πρόβλημα για τα άτομα αυτά γίνεται εντονότερο μετά την αποφοίτησή του από τα κέντρα αυτά. Δεν έχουν τη δυνατότητα να προχωρήσουν στις σπουδές τους, γυμνάσιο-λύκειο-πανεπιστήμιο, διότι ή δεν υπάρχουν βιβλία γραμμένα στη μέθοδο ανάγνωσης των τυφλών ή αυτά που υπάρχουν είναι σε κακή κατάσταση. Το ίδιο συμβαίνει και με τις μαγνητοταινίες. Δεν υπάρχουν ειδικές γραφομηχανές και όργανα τριγωνομετρίας στη διάθεση των ατόμων αυτών εφ' όρου ζωής. Οι γεωγραφικοί χάρτες είναι σχεδόν ανύπαρκτοι. Έτσι αναγκάζονται οι γονείς να αγοράζουν όλο αυτό το υλικό από το εξωτερικό ξοδεύοντας μεγάλα ποσά.

Η επαγγελματική αποκατάσταση των τυφλών είναι εξαιρετικά δύσκολη με ελάχιστη εξαίρεση το επάγγελμα του τηλεφωνητή. Δεν υπάρχει αρκετή πληροφόρηση προς τα άτομα αυτά, ώστε να γνωρίζουν την ύπαρξη των κέντρων αποκατάστασης. Το κράτος δεν είναι, όσο θα έπρεπε, ευαίσθητο. Υπάρχουν όμως σωματεία ιδιωτικού δικαίου, όπως είναι το Κέντρο Κινητικότητας και Προσανατολισμού.

Θεωρώ σκόπιμο να αναφέρω το πρόγραμμα του KEKIPPO. Η πρότασή μου είναι η ίδρυση δημιούρων κέντρων αναλόγων του KEKIPPO. Αυτό περιλαμβάνει, πρώτον, μαθήματα κινητικότητας και προσανατολισμού, τα οποία καλύπτουν την ανάπτυξη και καλλιέργεια των υπόλοιπων αισθήσεων, ανάπτυξη δεξιοτήτων, τεχνικές για ασφαλή κίνηση σε εσωτερικούς και εξωτερικούς χώρους και εκπαίδευση με το μπαστούνι. Δεύτερον, κατισκευή ανάγλυφων χαρτών, οι οποίοι αποτελούν ένα από τα βασικότερα στοιχεία προσανατολισμού. Τρίτον, ανάπτυξη αθλητικών δεξιοτήτων και δραστηριοτήτων. Το πρόγραμμα καλύπτει την ανάπτυξη της συνεργασίας και τη βελτίωση της φυσικής κατάστασης του ατόμου.

Τέταρτον, εκπαίδευση στη χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών, η οποία αποτελεί και βοήθημα στη σχολική εκπαίδευση. Πέμπτον, ειδικές δραστηριότητες για παιδιά, οργανωμένες συναντήσεις με άλλες ομάδες παιδιών, με σκοπό την ψυχαγωγία, την ανταλλαγή ιδεών και το μοίρασμα εμπειριών. Έκτον, υποστηρικτικά προγράμματα, συμβουλευτικά προγράμματα που στηρίζουν το έργο γονέων -εκπαίδευση-συνεργατών. Έβδομον, ομάδα εθελοντών για να παρέχουν τις υπηρεσίες τους σε άτομα με προβλήματα όρασης. Όγδοον, εκπαίδευση νέων εκπαιδευτικών, κινητικότητας και προσανατολισμού. Ένατον, στόχος του KEKIPPO είναι η παροχή υπηρεσιών στο ευρύτερο κοινό της χώρας και ενημέρωση στον τομέα της κινητικότητας.

Επίσης, προτείνω στα σχολεία αυτά πρωτοβάθμιας εκ-

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ

παιδευσης, να λαμβάνονται πρωτοβουλίες από το ελληνικό κράτος, ώστε να διεξάγονται πολιτιστικές, αθλητικές εκδηλώσεις στο εξωτερικό και εσωτερικό, ώστε να βγουν τα παιδιά αυτά από το «καβούκι» τους και να αναπτύξουν σχέσεις με άλλα παιδιά ομοιοπαθή ή μη.

Τέλος, προτείνω, αν η πολιτεία δεν είναι σε θέση να εξασφαλίσει τα όργανα και τα άλλα βοηθήματα που αναφέρθηκαν, να δίνει ένα μέρος από το ποσό της αγοράς, ώστε οι τιμές να είναι περισσότερο προσιτές στους γονείς, αφού υπάρχουν οικογένειες που η οικονομική τους κατάσταση δεν τους επιτρέπει την εξασφάλιση αυτών.

Επίζω το ξήτημα αυτό να αγγίξει επιτέλους την πολιτεία, για να διασφαλίσει την ισοπολιτεία και ισονομία για όλους τους πολίτες της ανεξαιρέτως.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Το λόγο έχει ο κ. Μπαζιώτης.

ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΜΠΑΖΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ (Νομός Κορινθίας): Κύριε Πρόεδρε, φίλες και φίλοι, θα ήθελα να αναφερθώ στην αδιαφορία των γονέων να συζητούν με τα παιδιά τους. Θέλω να αναφέρω ένα σημαντικό και επίκαιο θέμα, το οποίο έχει να κάνει, αν όχι με όλες τις οικογένειες, με τις περισσότερες.

Παρατηρείται αδιαφορία των γονέων έναντι των παιδιών τους και, όταν λέω αδιαφορία, εννοώ τη μη επιθυμία των γονέων να συμμετέχουν σε συζητήσεις με τα παιδιά τους. Ένα μεγάλο ποσοστό ακόμη και των παιδιών, που είναι στην αίθουσα αυτή, δεν επιθυμούν πάντα να ασχολούνται με συζητήσεις, που οι γονείς θέλουν να κάνουν μαζί τους. Καταλαβαίνετε ότι αυτή η στάση των γονέων δεν είναι σωστή, από τη στιγμή που οι γονείς σαν ώριμοι ανθρώποι θα έπρεπε να ανακαλύπτουν κρυψμένες πτυχές της προσωπικότητας των παιδιών τους. Δυστυχώς, αυτό δεν συμβαίνει πάντοτε, οι γονείς δεν συζητούν με τα παιδιά τους, αντίθετα, με τη στάση τους δημιουργούν προβλήματα στα παιδιά τους. Τα παιδιά φεύγουν από τα σπίτια τους, με αποτέλεσμα να μπλέκουν με κακές και περιθωριακές παρέες ή με ναρκωτικά. Ακόμη καταφέγγουν στην αυτοκτονία, θεωρώντας ότι αυτός ο τρόπος απομάκρυνσης από την οικογένειά τους είναι ο καλύτερος. Γι' αυτό, προτείνω σε όλους τους γονείς, να συζητούν με τα παιδιά τους, αφού αυτή η επικοινωνία θα βοηθήσει σημαντικά το ίδιο το παιδί.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Το λόγο έχει η κα. Ρωξάνη Φράγκου.

ΡΩΞΑΝΗ ΦΡΑΓΚΟΥ (Νομός Αρκαδίας): Θα ήθελα να μιλήσω για την κρίση που διέπει τις ανθρώπινες διαπροσωπικές σχέσεις. Υπήρξε ένα περιστατικό που με συγκλόνισε, καθώς φαντάζομαι ότι το ίδιο θα έγινε και με όλους, όσοι το πληροφορήθηκαν από τις ειδήσεις και τις εφημερίδες. Λίγους μήνες πριν, βρέθηκε ένας νεαρός νεκρός, ένας παραταταράρα άρθιος νεκρός σε τηλεφωνικό θάλαμο της πολυάνθρωπα απάνθρωπης Ομόνοιας, για να καταγραφεί το σώμα του από το φακό με καλυμμένη τη μορφή από το πρόχειρο σεντό-

νι και να παραδοθεί στη μελαγχολική αιωνιότητα των παραδόξων. Χωρίς, φυσικά, εμείς να μάθουμε σε ποιον έστειλε το έσχατο μήνυμά του.

Ο άνθρωπος, δυστυχώς, έχει βολευτεί πίσω από ψεύτικα προσχήματα και βαυκαλίζεται πως είναι επιτυχημένος, κοιμίζοντας τη συνείδησή του με φθηνά υποκατάστατα, όταν αυτή επαναστατεί. Δε βλέπει δύο βήματα πιο κάτω τα άμοιρα ανάπτηρα παιδιά που αργοπεθαίνουν στα ιδρύματα σε άθλιες συνθήκες. Αδιαφορεί για τις οικογένειες εκείνες, που η ανέχεια και η εξαθλίωση οδήγησε σε κάποιο αντίσκηνο ή παράγκα και για τα παιδιά που από 5 χρονών βγαίνουν στο μεροκάματο. Οι θάνατοι, η πείνα, οι αρρώστιες, οι αβίωτες βιοτικές συνθήκες, ο αναλφαβητισμός εκατομμυρίων ανθρώπων δεν συγκινούν το χροτάτο πολίτη, που αδιαφορεί για ο, τιδήποτε πέρα από την καλοπέρασή του.

Ενώ, δηλαδή, κάποιοι σπαταλούν τεράστιες περιουσίες σε ανόητες διασκεδάσεις και επιδείξεις πολιτιστικές, για προβολή πολιτιστικών ευρωπαϊκών προγραμμάτων, κάποιοι λιμοκτονούν. Τέλος, όσο μελλοντικό και απόμακρο φαίνεται, ένα θέμα που πρέπει να απασχολεί εμάς τους έφηβους 17άρηδες είναι η στάση μας απέναντι στην 3η ηλικία. Συναποτελούμε μία κοινωνία που απεγχάνεται ότι γέρικο. Το κλείνουμε κάπου για να μην το βλέπουμε ή το γκρεμίζουμε. Η γεροντική άνοια έρχεται όχι με τα χρόνια, αλλά όταν δεν μας αγαπά κανείς. Όταν τοποθετημένοι και παραγκωνισμένοι στο περιθώριο, νιώθουμε άχροντοι.

Οι προτάσεις σε τόσο καυτά θέματα πρέπει να απασχολούν τους πολίτες και το κράτος. Η πολιτεία πρέπει να προωθήσει στα σχολεία ένα προαριστικό μαθημα, που θα ενασθητοποιήσει τους μαθητές σε θέματα, που αφορούν τις ομάδες που προανέφερα.

Ένα μάθημα που θα προβληματίζει σχετικά με τις ανθρώπινες διαπροσωπικές σχέσεις.

Πιστεύω ότι κάποιο μέρος των χρημάτων που σπαταλούνται άσκοπα, θα έπρεπε να αξιοποιείται στη δημιουργία ιδρυμάτων και ειδικών κέντρων, που θα φιλοξενούν και θα περιθάλπουν όσους το έχουν ανάγκη.

Οι δαπάνες αυτές δεν κοστίζουν περισσότερο από αυτές που απασχόλησαν την κοινή γνώμη, ενώπιο της πολιτιστικής πρωτεύουσας της Ευρώπης.

Θα συμφωνήσω με μία προηγούμενη ομιλήτρια, πως όσαση στην έργημα της απάνθρωπης ανθρώπινης κοινωνίας του 2000 είναι «οι Γιατροί Χωρίς Σύνορα», οι οποίοι χρειάζονται την υλική και ηθική ενίσχυσή μας. Για να συνδράμουμε και εμείς δεν χρειάζεται να είμαστε γιατροί. Χρειάζονται εθελοντές και το κράτος πρέπει να τους βοηθήσει όχι μόνο οικονομικά, αλλά να διευκολύνει το έργο τους με οποιοδήποτε τρόπο. Έτσι, θα δημιουργηθούν και άλλες ομάδες χωρίς σύνορα, όπως εκπαιδευτικοί, δικαστές κ.λπ.

Τελειώνοντας, θα αναφέρω αυτό που είπε ο κ. Σαμαράκης «Να αγωνίζεσθε για μία ζωή με ομορφιά, με τρυφερότη-

Επιτροπή Κοινωνικών Υποθεσεών

τα, με ελπίδα, με χιούμορ, έτσι όπως την οραματίζεσθε εσείς και όχι όπως τη σερβίρουμε εμείς οι μεγάλοι.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Ολοκληρώθηκε η διαδικασία των ομιλητών. Από τα 58 μέλη της Επιτροπής Κοινωνικών Υποθέσεων μιλησαν 42 και κατατέθηκαν 43 προτάσεις γραπτές, που περιλαμβάνουν όλο το φάσμα των θεμάτων, που αφορούν την Επιτροπή Κοινωνικών Υποθέσεων.

Οι προτάσεις που έχουν τεθεί θα μπουν σε ψηφοφορία και η διαδικασία που θα ακολουθηθεί είναι η εξής: Έχετε στα χέρια σας το κείμενο του προγράμματος, δηλαδή το κείμενο με τις 8 θεματικές ενότητες. Θα ψηφίσουμε επί της αρχής το κείμενο που έχουμε. Λέγοντας επί της αρχής, εννοώ ότι όλοι αποδέχεστε και δεν αμφισβητείτε τα 8 ζητήματα που θίγονται. Στη συνέχεια, οι 8 θεματικές ενότητες θα ψηφιστούν μια-μια επί της αρχής.

Επίσης, έχουν κατατεθεί προτάσεις, οι οποίες εντάσσονται στις 8 θεματικές ενότητες. Ο κ. Κατσούλης έχει αξιολογήσει και καταχωρήσει τις προτάσεις αυτές, ανάλογα με τις ενότητες, στις οποίες αντιστοιχούν. Όπου υπάρχουν διαφοροποιήσεις ή αντίθετες προτάσεις, θα γίνει ψηφοφορία.

Πιστεύουμε ότι έτσι θα ολοκληρώσουμε μια διαδικασία πολύ οπιμαντική, που θα συμβάλει και στη δική σας ενημέρωση αλλά και στην καλύτερη παρουσίαση στην Ολομέλεια.

Το δεύτερο σκέλος της διαδικασίας αφορά την εκλογή των εκπροσώπων σας, που θα μιλήσουν αύριο στην Ολομέλεια.

Επί της αρχής, ερωτάται η Επιτροπή γίνεται δεκτή η Σύνθεση Κειμένων της Επιτροπής Κοινωνικών Υποθέσεων στα θέματα «Το πρόβλημα των ναρκωτικών», «κοινωνικός ρατσισμός-ανθρωπισμός», «οικογένεια-διαπροσωπικές σχέσεις», «ανεργία-εργασία», «βία και εγκληματικότητα», «υγεία-νοσοκομειακή περιθαλψη», «δημογραφικό πρόβλημα, κοινωνικά προβλήματα: διαφοροποίηση κατά τόπους»;

ΟΛΟΙ ΟΙ ΕΦΗΒΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Συμφωνούμε.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Επομένως, η Σύνθεση Κειμένων της Επιτροπής Κοινωνικών Υποθέσεων γίνεται δεκτή επί της αρχής ομόφωνα.

Ερωτάται η Επιτροπή, γίνεται δεκτή η πρώτη θεματική ενότητα της Σύνθεσης Κειμένων με τίτλο «Το πρόβλημα των ναρκωτικών»;

ΟΛΟΙ ΟΙ ΕΦΗΒΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Δεκτή, δεκτή.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Επομένως, η πρώτη θεματική ενότητα της Σύνθεσης Κειμένων με θέμα «το πρόβλημα των ναρκωτικών» γίνεται δεκτή, ομόφωνα.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Ερωτάται η Επιτροπή, γίνεται δεκτή η δεύτερη θεματική ενότητα της Σύνθεσης Κειμένων με θέμα «κοινωνικός ρατσισμός-ανθρωπισμός»;

ΟΛΟΙ ΟΙ ΕΦΗΒΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Δεκτή, δεκτή.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Επομένως, η δεύτερη θεματική ενότητα της Σύνθεσης Κειμένων με θέμα «κοινωνικός ρατσισμός-ανθρωπισμός», γίνεται δεκτή, ομόφωνα.

Ερωτάται η Επιτροπή, γίνεται δεκτή η τρίτη θεματική ενότητα της Σύνθεσης Κειμένων με θέμα «οικογένεια-διαπροσωπικές σχέσεις»;

ΟΛΟΙ ΟΙ ΕΦΗΒΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Δεκτή, δεκτή.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Επομένως, η τρίτη θεματική ενότητα της Σύνθεσης Κειμένων με θέμα «οικογένεια-διαπροσωπικές σχέσεις» γίνεται δεκτή, ομόφωνα.

Ερωτάται η Επιτροπή, γίνεται δεκτή η τέταρτη θεματική ενότητα της Σύνθεσης Κειμένων με θέμα «ανεργία-εργασία»;

ΟΛΟΙ ΟΙ ΕΦΗΒΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Δεκτή, δεκτή.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Επομένως, η τέταρτη θεματική ενότητα της Σύνθεσης Κειμένων με θέμα «ανεργία-εργασία» γίνεται δεκτή, ομόφωνα.

Ερωτάται η Επιτροπή, γίνεται δεκτή η πέμπτη θεματική ενότητα της Σύνθεσης Κειμένων με θέμα «βία και εγκληματικότητα»;

ΟΛΟΙ ΟΙ ΕΦΗΒΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Δεκτή, δεκτή.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Επομένως, η πέμπτη θεματική ενότητα της Σύνθεσης Κειμένων με θέμα «βία και εγκληματικότητα» γίνεται δεκτή, ομόφωνα.

Ερωτάται η Επιτροπή, γίνεται δεκτή η έκτη θεματική ενότητα της Σύνθεσης Κειμένων με θέμα «υγεία-νοσοκομειακή περιθαλψη»;

ΟΛΟΙ ΟΙ ΕΦΗΒΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Δεκτή, δεκτή.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Επομένως, η έκτη θεματική ενότητα της Σύνθεσης Κειμένων με θέμα «υγεία-νοσοκομειακή περιθαλψη» γίνεται δεκτή, ομόφωνα.

Ερωτάται η Επιτροπή, γίνεται δεκτή η έβδομη θεματική ενότητα της Σύνθεσης Κειμένων με θέμα «δημογραφικό πρόβλημα»;

ΟΛΟΙ ΟΙ ΕΦΗΒΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Δεκτή, δεκτή.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Επομένως, η έβδομη θεματική ενότητα της Σύνθεσης Κειμένων με θέμα το «δημογραφικό πρόβλημα» γίνεται δεκτή, ομόφωνα.

Ερωτάται η Επιτροπή, γίνεται δεκτή η όγδοη θεματική ενότητα της Σύνθεσης Κειμένων με θέμα «κοινωνικά προβλήματα: διαφοροποίηση κατά τόπους».

ΟΛΟΙ ΟΙ ΕΦΗΒΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Δεκτή, δεκτή.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Επομένως, η όγδοη θεματική ενότητα της Σύνθεσης Κειμένων με θέμα «κοινωνικά προβλήματα: διαφοροποίηση κατά τόπους» γίνεται δεκτή ομόφωνα.

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ

Ψηφίσαμε λοιπόν, επί της αρχής, κατά πρόταση και στο σύνολο τις 8 θεματικές ενότητες της Σύνθεσης Κειμένων της Επιτροπής Κοινωνικών Υποθέσεων. Όσον αφορά τις προτάσεις που έχουν κατατεθεί, η διαδικασία που θα ακολουθηθεί είναι η εξής: Από τις 43 προτάσεις που έχετε καταθέσει, έχουν αξιολογηθεί και κωδικοποιηθεί από τον κ. Κατσούλη οι προτάσεις που αντιστοιχούν σε καθεμιά θεματική ενότητα.

Ο κ. Κατσούλης θα σας διαβάσει τις προτάσεις που έχετε καταθέσει και που αφορούν την πρώτη θεματική ενότητα.

ΗΛΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΛΗΣ (Καθηγητής - Μέλος της Επιτροπής): Προτάσεις έχουν καταθέσει όλα σχεδόν τα μέλη της Επιτροπής. Οι προτάσεις αυτές μπορεί να αναφέρονται σε μια ορισμένη θεματική ενότητα, μπορεί να είναι μεικτές και να αναφέρονται σε περισσότερες ενότητες ή μπορεί να μην αναφέρονται σε καμία ενότητα. Η ταξινόμησή τους ήταν ιδιαίτερα δύσκολη. Σε πολλά σημεία συμφωνείτε, υπάρχουν όμως και αρκετές διαφοροποιήσεις. Γι' αυτές τις διαφοροποιήσεις θα κληθείτε τώρα να αποφασίσετε.

Η ενότητα που συγκέντωσε το μεγαλύτερο ενδιαφέρον είναι τα ναρκωτικά και 22 περόπου έφηβοι βουλευτές έχουν καταθέσει προτάσεις. Εκεί που υπάρχει μεγάλη διάσταση, είναι το ότι, η κα Χρηστίδη π.χ., υποστηρίζει την αποποινικοποίηση της χρήσης των ναρκωτικών με γνώμονα και σύμψιαχο το κράτος πρόνοιας, ενώ η κα Χελιδώνη αντιτίθεται στην αποποινικοποίηση.

Όλες οι προτάσεις που έχουν γίνει, όχι μόνο από εσάς που είσθε εδώ, ούτε από τους 300, αλλά από τα 13.000 παιδιά που έχουν πάρει μέρος στο πρόγραμμα αυτό, καταλήγουν στην ανάγκη θέσπισης αυστηρών ποινών για τους εμπόρους των ναρκωτικών. Έγινε μάλιστα λόγος, π.χ. από την κα Γαλανού, για θανατική ποινή στους εμπόρους των ναρκωτικών.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Δε θα γίνει συζήτηση επί των προτάσεων. Θα γίνει μόνο ψηφοφορία στη βάση των συγκεκριμένων προτάσεων. Στην έναρξη της συζήτησης μας σας είπα ότι πρέπει να υπάρξει συγκεκριμένη γραπτή συνοπτική παρουσίαση των προτάσεών σας, ούτως ώστε να μας δοθεί η δυνατότητα να τις αξιολογήσουμε, να τις ομαδοποιήσουμε και να έχουμε σαφή εικόνα της καθεμιάς πρότασης. Δηλαδή, οι προτάσεις αυτοιλογίθηκαν μέσα από τις ομιλίες σας. Τώρα, μία επανάληψη των προτάσεων δεν οδηγεί πουθενά και αποτελεί πλεονασμό. Μήπως θέλει να μιλήσει κάποιος διαδικαστικά;

ΗΛΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΛΗΣ (Καθηγητής Παντείου Πανεπιστημίου): Παιδιά, υπάρχουν διασκορπισμένες οι προτάσεις σας σε πάρα πολλές γραπτές προτάσεις, που έχετε καταθέσει και εγώ τις έχω θεματοποιήσει. Εδώ έχουμε τις προτάσεις που αναφέρονται στα ναρκωτικά.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Ερωτάται η Επιτροπή γίνεται δεκτή η πρόταση υπέρ της ποινικοποίησης ή δεν γίνεται δεκτή;

ΠΟΛΛΟΙ ΕΦΗΒΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Δεκτή, δεκτή.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Η πρόταση υπέρ της ποινικοποίησης έγινε δεκτή κατά πλειοψηφία.

ΝΙΚΟΛΕΤΑ ΜΠΟΥΚΟΥΒΑΛΑ (Β' Πειραιά): Είπατε ότι έχει καθιερωθεί η ισόβια ποινή. Εγώ δεν βλέπω ισόβια ποινή, διότι, ενώ μπαίνει ένας έμπορος ναρκωτικών στη φυλακή βγαίνει πριν τα 15 χρόνια. Αυτό γιατί γίνεται;

ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Είναι ελάχιστες και πολύ συγκεκριμένες οι αποφάσεις των δικαστηρίων με ισόβια ποινή για τους εμπόρους ναρκωτικών. Υπάρχει μια ποινική δικονομία με μία συγκεκριμένη λογική, όπως γίνεται σε όλες τις χώρες. Όμως, είναι γνωστό ότι υπάρχουν «τρωτά» και πολλές «τρύπες» στη λειτουργία των Δικαστηρίων και της Δικαιοσύνης στην Ελλάδα. Πρόσφατα, έγινε συζήτηση στη Βουλή για συγκεκριμένους εμπόρους ναρκωτικών, οι οποίοι επανειλημμένως έχουν συλληφθεί και με μια σειρά από τερτίπια της ποινικής δικονομίας και με την συμμετοχή ή την ενοχή συγκεκριμένων δικαστικών λειτουργών βρισκόντουσαν εκτός φυλακών. Σήμερα υπάρχει μία μεγάλη κινητοποίηση από τον υπουργό Δικαιοσύνης κ. Γιαννόπουλο, ούτως ώστε να σταματήσει η υπόγεια αυτή παρασυναλλαγή, που συντελείται ανάμεσα σε κρατικούς φύλακες εξουσίας, όπως είναι η δικαστική εξουσία και με τους εμπόρους ναρκωτικών.

Ερωτάται η Επιτροπή γίνεται δεκτή η πρόταση υπέρ της ποινής του θανάτου;

ΠΟΛΛΟΙ ΕΦΗΒΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Όχι, όχι.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Επομένως, η πρόταση για την ποινή του θανάτου απορίπτεται.

ΗΛΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΛΗΣ (Καθηγητής - Μέλος της Επιτροπής): Παιδιά, το γεγονός ότι ζητάτε την ποινικοποίηση είναι μία «πρόκληση» προς την εξουσία, να είναι πιο αυστηρή με τους εμπόρους ναρκωτικών.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Πιστεύω ότι θα συμφωνήσετε, να μιλήσουμε για αυστηροποίηση των ποινών. Δεν είναι σωστό και είναι πολιτικά αστήρικτο, να πούμε ότι ποινικοποίηση σημαίνει καταδίκη ισόβια. Είναι σαν να κάνεις «ωμή» παρέμβαση στην αυτονομία και την ανεξαρτησία που διακρίνει τη δικαστική εξουσία.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΜΠΡΟΚΑΛΑΚΗΣ (Χανιά): Κύριε Πρόεδρε, στην ελληνική νομοθεσία υπάρχει σαφής διάλογος χοήστη και εμπόρου;

ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Ασφαλώς υπάρχει. Εκεί ακοιβώς παίζεται το «παιχνίδι». Δεν είναι συγκεκριμένα τα όρια, για το ποιος είναι ο χοήστης και ποιός είναι ο έμπορος.

ΗΛΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΛΗΣ (Καθηγητής - Μέλος της Επιτροπής): Παιδιά πρέπει να αποφασίσετε για την πρόταση στο πρόβλημα της αυτονόμευσης των σχολείων, π.χ. η κυρία Μα-

Επιτροπή Κοινωνικών Υποθεσεών

γία Γαλανού προτείνει αστυνόμευση των σχολικών συγκροτημάτων. Κάποια άλλη πρόταση μιλάει για αστυνόμευση των σχολείων. Η κυρία Ρισκάκη από τις Ηνωμένες Πολιτείες, η κυρία Χελιδόνη και άλλα παιδιά μιλούν για τον εντατικό έλεγχο στα σημεία εισόδου της χώρας, δηλαδή, αυστηρές διαδικασίες και μέτρα, για να μην εισέρχονται ξένοι στην Ελλάδα.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Κύριε Καθηγητά, τα θέματα αυτά περικλείονται και μέσα στις ενότητες. Όμως μπορούν να συμπεριληφθούν μέσα στα πρακτικά σαν παρατηρήσεις, οι οποίες γίνονται αποδεκτές. Αυτό το οποίο δεν πρέπει να μπει στη συζήτηση και δεν τίθεται σε ψηφοφορία είναι το εξής: Οι μαθητικοί και φοιτητικοί χώροι διακρίνονται από το άσυλο. Είναι το καθεστώς της δικής σας ζωτικής αυτονομίας, δηλαδή, του χώρου σας. Δεν πρέπει, στο όνομα ακόμα και αυτής της υπόθεσης της απειλής του τεράστιου κινδύνου που λέγεται ναρκωτικό, να ζητήσετε να επιστρατευθούν μέτρα, τα οποία εκ των πραγμάτων παραβιάζουν την αυτονομία του χώρου σας.

Όταν μιλάτε για αστυνόμευση του χώρου, μπορεί να ξεκινάει για τα ναρκωτικά με τις αγνότερες προθέσεις, αλλά επιτρέψτε μου να σας πω, επειδή και εγώ έχω αγωνισθεί για τη διασφάλιση της ζωτικής αυτονομίας του ανθρώπου στο χώρο που ζει και μορφώνεται, μπορεί εύκολα να χρησιμοποιηθεί αλλού. Γι' αυτό δεν πρέπει να το ζητήσουμε αυτό.

Το να μπαίνετε μέσα στις αίθουσες των σχολείων σας και να έχετε τον αστυνομικό δίπλα να σας παρακολουθεί και να ανοίγει τις τσάντες σας για να δει, εάν εχετε μαζί σας ναρκωτικά ή όχι, δεν είναι σοβαρά πράγματα.

Θα έλεγα ακόμη ότι είναι προσωπική υπόθεση του καθενός να αντισταθεί στα ναρκωτικά. Και στη χοήση και στις μεθόδους που χρησιμοποιούν διάφοροι.

Πιστεύω ότι όλοι θα συμφωνήσετε μαζί μου ότι υπάρχει μια σειρά άλλων μέτρων που θα ήταν χρήσιμο να ληφθούν. Να μην υπάρχουν δηλαδή, δίπλα στα σχολεία κέντρα ψυχαγωγίας κ.λπ.

Υπάρχουν σημαντικές ρυθμίσεις, οι οποίες πολλές φορές δεν τηρούνται. Συνεπώς, θα πρέπει να ενταχθούν όλα αυτά στην πρώτη κατηγορία, που είναι η αυστηροποίηση των ποινών και ο αυστηρός έλεγχος με βάση την κείμενη νομοθεσία, πάνω στις παρατηρήσεις που κάνατε και θα γραφούν στα πρακτικά.

ΣΤΕΛΛΑ ΚΑΛΑΠΟΤΑΗ (Β' Αθήνας): Την πρόταση την έβαλα εγώ. Δεν λέω να φθάσουμε στο σημείο κάποιος αστυνομικός να ελέγχει την κάθε τσάντα. Δεν θα πρέπει όμως να παρατηρείται και το φαινόμενο να είναι ο κάθε ξένος απ' έξω, για να μπορεί άνετα να δώσει τα ναρκωτικά. Μιλάμε για μια στοιχειώδη επιτήρηση. Δεν λέμε να επιβληθεί «δικτατορία».

ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Μπορούμε να περιλάβουμε σαν σωστή παρατήρηση

μέσα στην ενότητα ότι θα πρέπει να γίνεται διαφορής έλεγχος στους χώρους μόρφωσης και ψυχαγωγίας των παιδιών.

Στο σημείο αυτό θέτω σε ψηφοφορία το πρώτο θέμα της Σύνθεσης των Κειμένων της Επιτροπής Κοινωνικών Υποθέσεων «Το πρόβλημα των ναρκωτικών».

ΟΛΟΙ ΟΙ ΕΦΗΒΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Δεκτή, δεκτή.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Επομένως, η Επιτροπή αποδέχθηκε την πρώτη ενότητα για το πρόβλημα των ναρκωτικών, ομόφωνα.

Η Επιτροπή αποδέχεται εξάλλου την αυστηροποίηση των ποινών και δεν θέτει θέμα πορος ψηφοφορία για την επιβολή της ποινής του θανάτου στους εμπόρους ναρκωτικών.

Ερχόμαστε στην δεύτερη ενότητα της Σύνθεσης Κειμένων της Επιτροπής Κοινωνικών Υποθέσεων που αφορά τον «Κοινωνικό ραπτισμό-ανθρωπισμό».

ΛΗΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΛΗΣ (Καθηγητής - Μέλος της Επιτροπής): Δεν υπάρχουν συγκεκριμένες προτάσεις. Δύο συνάδελφοί σας η κυρία Γαρμπή και η κυρία Φράγκου έχουν καταθέσει προτάσεις, οι οποίες όμως περιλαμβάνονται μέσα στο κείμενο.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Συνεπώς μπορούμε να θέσουμε τη δεύτερη ενότητα σε ψηφοφορία.

Ερωτάται η Επιτροπή, εάν δέχεται τη δεύτερη ενότητα.

ΟΛΟΙ ΟΙ ΕΦΗΒΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Δεκτή, δεκτή.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Επομένως, η Επιτροπή αποδέχθηκε ομόφωνα τη δεύτερη ενότητα. Επί της τρίτης ενότητας που αφορά την οικογένεια και τις διαποσωπικές σχέσεις ο κ. Κατσούλης έχει το λόγο.

ΛΗΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΛΗΣ (Καθηγητής - Μέλος της Επιτροπής): Εχουν κατατεθεί πολλές ειδικότερες προτάσεις, οι οποίες δεν εντάσσονται αυστηρά σε μία από τις επτά ενότητες, αλλά διαχέονται. Η σεξουαλική διαπαίδαγγηση π.χ., η κακοποίηση των παιδιών που είναι ένα σημαντικό θέμα και το οποίο εθίγη και θήξεις και σήμερα. Για το συγκεκριμένο θέμα υπάρχουν τέσσερις προτάσεις από την κυρία Θεοδοσίου, την κυρία Ρακοβίτου, την κυρία Μαυραγάνη και την κυρία Παναγοπούλου.

Το μάθημα της σεξουαλικής διαπαίδαγγησης να εισαχθεί στα σχολεία. Απαγόρευση της κυκλοφορίας εντύπων με εικόνες σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών. Οι προτάσεις είναι αυτές:

– Αυστηρός και συστηματικός έλεγχος του δικτύου internet.

– Καλύτερη και ουσιαστικότερη αστυνόμευση των περιοχών που είναι υποβαθμισμένες.

– Ουσιαστική προσφορά στους πρόσφυγες.

– Ενημέρωση των γονιών, ενίσχυση των αδυνάτων, καταγραφή των γονιών με προδιάθεση για κακοποίηση παιδιών.

Η κυρία Μαυραγάνη κάνει την εξής πρόταση:

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ

Καταγραφή των γονιών με προδιάθεση να κακοποιήσουν ή να παραμελήσουν το παιδί τους με στόχο τη διαχρονική υποστήριξη από κοινωνικούς λειτουργούς.

ΕΛΕΝΗ ΜΑΥΡΑΓΑΝΗ (Β' Αθήνας): Υπάρχουν ανύπαντρες μητέρες, άτομα που πάσχουν από κατάθλιψη, άνεργα, χαμηλής νοημοσύνης κ.λπ. που έχουν την τάση, κάτω από προσωπικές συγκρούσεις που έχουν και αιδεξόδα, να «κακοποιήσουν» τα παιδιά τους.

Τα άτομα αυτά θα πρέπει να υποστηρίζονται από την πολιτεία διαχρονικά με κοινωνικούς λειτουργούς. Ο παιδίατρος θα μπορούσε να προσφέρει πολλά, γιατί μπορεί να διακρίνει, εάν ένας γονιός μπορεί να κακοποιήσει το παιδί του.

ΗΛΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΛΗΣ (Καθηγητής - Μέλος της Επιτροπής): Είναι λίγο δύσκολο. Θίγεται όμως ένα θέμα, το οποίο δεν χρειάζεται να μπει σε ψηφοφορία. Καταγράφεται στα πρακτικά και σημασία έχει ότι έχετε ευαισθητοποιηθεί προς την κατεύθυνση αυτή. Πάντως δεν μπορούμε να λαβούμε απόφαση πάνω σ'αυτό το θέμα.

ΕΛΕΝΗ ΜΑΥΡΑΓΑΝΗ (Β' Αθηνών): Πάντως κάτι αντίστοιχο υπάρχει στο εξωτερικό. Στον Καναδά.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Δεν μπορεί να τεθεί το θέμα σε ψηφοφορία, αλλά μπορεί να διατυπωθεί από την πλευρά της προτείνουσας, για να περιληφθεί στα πρακτικά. Στο εξωτερικό πράγματι, συμβαίνει αυτό που λέτε. Άλλα και εδώ στην Ελλάδα έχουν αρχίσει να γίνονται κάποια δειλά βήματα. Υπάρχει ανάγκη προηγμένης υποδομής και απαιτούνται πολλά χρήματα.

Συμφωνεί η Επιτροπή να περιληφθεί απλά στα πρακτικά της Επιτροπής ως κεντρικό σημείο της ενότητας;

ΠΟΛΛΑ ΜΕΛΗ: Μάλιστα.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Η επιτροπή αποδέχθηκε την προσθήκη στα πρακτικά.

ΗΛΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΛΗΣ (Καθηγητής - Μέλος της Επιτροπής): Επαναλαμβάνω τις προτάσεις: Καταγραφή των ατόμων με «προδιάθεση» να κακοποιήσουν ή παραμελήσουν το παιδί τους, με στόχο την καταγραφή και τη διαχρονική υποστήριξη από τους κοινωνικούς λειτουργούς των παιδιών που απειλούνται.

Υπάρχει το θέμα των ατόμων με ειδικές ανάγκες. Έχουν καταθέσει προτάσεις οι κυρίες Βαρουνχάκη, Ρομπότη και Σκανδάλη. Οι προτάσεις είναι οι εξής:

- Να διαμορφωθούν όλοι ανεξαιρέτως οι κοινόχρηστοι χώροι με τέτοιο τρόπο, ώστε να είναι δυνατή η διέλευση στα αναπτηρικά καροτοάκια.

- Να παρέχεται στα άτομα με ειδικές ανάγκες από το κράτος δωρεάν ο εξοπλισμός που απαιτείται για τη βελτίωση των συνθηκών της ζωής τους.

- Βελτίωση και καλύτερη οργάνωση των μαζικών μεταφορών για τα άτομα με ειδικές ανάγκες.

- Στήριξη των ανύπαντρων μητέρων.

- Οικονομική ενίσχυση των ατόμων με ειδικές ανάγκες.

- Ανάγκη στήριξης οικονομικής και ηθικής των ηλικιωμένων ατόμων.

- Τέλος, η πρόταση της κυρίας Σκανδάλη, για ίδρυση δημόσιων κέντρων ανάλογων του ΚΕΚΙΠΡΟ.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Όλες αυτές οι προτάσεις που ακούστηκαν και αφορούν τα άτομα με ειδικές ανάγκες, παρ' ότι αρχετές από αυτές αποτελούν νόμους του κράτους, για να μην υπάρξει σύγχυση ως προς το περιεχόμενό τους, που είναι μία αντανάκλαση της ευαισθησίας, που θέλετε να δείξετε σε συγκεκριμένους συμπολίτες μας, να μπουν σε ψηφοφορία και να ψηφιστούν ομόφωνα. Είναι μία κορυφαία εκδήλωση αλληλεγγύης και ευαισθησίας της νέας γενιάς απέναντι σε υπαρκτά προβλήματα, που αν δεν τα προσέξουμε σήμερα, θα οδηγήσουν σε κοινωνικές διακλίσεις και αποκλεισμούς.

Ερωτάται η Επιτροπή, εάν γίνονται δεκτές οι παραπάνω προτάσεις.

ΟΛΟΙ ΟΙ ΕΦΗΒΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Δεκτές, δεκτές.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Επομένως, γίνονται δεκτές ομόφωνα.

ΗΛΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΛΗΣ (Καθηγητής - Μέλος της Επιτροπής): Το επόμενο θέμα, είναι το AIDS. Προτάσεις έχουν κάνει ο κ. Χαριτάκης και οι κυρίες Σετάκη και Μπαρούτα. Οι προτάσεις συγκλίνουν στη λήψη μέτρων προστασίας και είναι οι παρακάτω:

- Ενημέρωση των πολιτών από ειδικές επιτροπές σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης.

- Τα Μ.Μ.Ε. να έχουν επιμορφωτικές εκπομπές με θέμα τη σεξουαλική διαπαιδαγώγηση.

- Να δημιουργηθούν κέντρα ψυχολογικής και σωματικής συμπαράστασης.

- Μία πρωτότυπη πρόταση είναι η τοποθέτηση μηχανημάτων πώλησης προφυλακτικών στα σχολεία και σε άλλους δημόσιους χώρους.

- Μέτρα για την ενημέρωση και έγκαιρη πληροφόρηση για την αντισύλληψη μέσα στα σχολεία, από όλους τους κρατικούς φορείς, για να μειωθεί ο αριθμός των εκτρώσεων.

- Σωστή και έγκαιρη πληροφόρηση από ειδικούς στα σχολεία για τη μάστιγα του AIDS και το κάπνισμα.

- Προώθηση της δυνατότητας μεταπτυχιακών σπουδών στον τομέα της υγείας και στην Ελλάδα με τη δημιουργία ερευνητικών κέντρων.

- Δημιουργία ενός κοινού ταμείου ασφάλισης που να παρέχει σε όλους τους πολίτες ισότιμη φαρμακευτική περιθαλψη.

- Ιδιαίτερη φροντίδα για την υγεία στην επαρχία.

- Προώθηση των «Γιατρών Χωρίς Σύνορα» με οικονομική ενίσχυση των αποστολών τους.

Όσον αφορά τους «Γιατρούς Χωρίς Σύνορα», η κυρία Βελεγράκη λέει να αποσυρθεί η διάταξη του ν. 2459/97 που φιρολογεί τους «Γιατρούς Χωρίς Σύνορα».

Επιτροπή Κοινωνικών Υποθεσεών

ΜΑΡΙΑ ΒΕΛΕΓΡΑΚΗ (Νομός Ηρακλείου): Αφορά στα εσοδα των «Γιατρών Χωρίς Σύνορα» που προέρχονται από δωρεές πολιτών. Όχι στην προσωπική τους φορολόγηση.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Ενημερωθήκατε στο σύνολο των προτάσεων. Σαν Πρόεδρος της Επιτροπής θέλω να υπογραμμίσω τη σπουδαιότητα των προτάσεων που κάνατε. Αύριο, στην Ολομέλεια θα παρευρίσκεται η εκπρόσωπος του Κέντρου Ελέγχου Λοιμωδών, που παρακολουθεί την πορεία του AIDS στη χώρα μας, η κυρία Καρδά.

Όλες αυτές οι προτάσεις και η πρόταση της κυρίας Βελεγράκη για τη μη φορολόγηση των «Γιατρών Χωρίς Σύνορα» τίθενται σε ψηφοφορία.

Ερωτάται η Επιτροπή εάν γίνονται δεκτές όλες αυτές οι προτάσεις.

ΟΛΟΙ ΟΙ ΕΦΗΒΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Δεκτές, δεκτές.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Επομένως, γίνονται όλες αυτές οι προτάσεις δεκτές ομόφωνα.

ΝΙΚΟΛΕΤΑ ΜΠΟΥΚΟΥΒΑΛΑ (Β' Πειραιά): Κύριε Πρόεδρε, δεν αναφέρθηκα σε κάποιο συμβάν χθες, γιατί δεν μίλησα για την σεξουαλική διαπαιδαγώγηση αλλά για τη βία.

Ζητήσαμε από τον καθηγητή που μας συντονίζει, να αναφερθούμε στο θέμα του AIDS. Μας ανέφερε ότι είμαστε μικροί ακόμη, για να μάθουμε κάποια πράγματα για το AIDS και γενικά για τις σχέσεις μεταξύ των δύο φύλων. Επίσης, θέλαμε να αναφερθούμε στα ναρκωτικά και μας είπε ότι από το υπουργείο Παιδείας δεν επιτρεπόταν στην περιβαλλοντική ομάδα, να εξετάσουμε το θέμα των ναρκωτικών.

ΗΛΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΛΗΣ (Καθηγητής - Μέλος της Επιτροπής): Δεσποινίς Μπουκουβάλα, αυτός ήταν ο καθηγητής, ο οποίος σας βοηθούσε στα πλαίσια της «Βουλής των Εφήβων»;

ΝΙΚΟΛΕΤΑ ΜΠΟΥΚΟΥΒΑΛΑ (Β' Πειραιά): Όχι, ο καθηγητής του σχολείου μου.

ΗΛΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΛΗΣ (Καθηγητής - Μέλος της Επιτροπής): Εμείς διαφωνούμε με την άποψη αυτού του καθηγητή.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Το θεσμικό πλαίσιο, που υπάρχει από το Υπουργείο Παιδείας, δεν απαγορεύει τέτοιου είδους πρωτοβουλίες ή τέτοιου είδους πολιτικές. Έχουν πυκνώσει τα τελευταία χρόνια τέτοιες εκστρατείες ενημέρωσης και παίρνουν πολύ συγκεκριμένα χαρακτηριστικά και μέσα στα σχολεία. Όμως, όπως θα έχετε διαπιστώσει, το σχολείο σαν εκπαιδευτικός μηχανισμός, σαν θεσμός, είναι από την ίδια του τη φύση ένας συντηρητικός θεσμός. Αντιλαμβάνεσθε ότι θα υπάρχουν τέτοιες απόψεις, σήμερα, αύριο και στο μέλλον. Μη στέκεστε, λοιπόν, σε αυτά τα ζητήματα. Η άποψή μου είναι ότι μέσα από τη συλλογική σας δράση και ευθύνη και μέσα από τις μαθητικές σας κοινότητες πρέπει να αναδείξετε με περισσότερη αποφασιστικότητα, θάρρος και ευθύνη αυτά τα προβλήματα.

ΗΛΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΛΗΣ (Καθηγητής - Μέλος της Επιτρο-

πής): Υπάρχει μία πρόταση της κυρίας Θεοδώρας Παπαλάμπρου, μάλιστα το θέμα αυτό είχε τεθεί και στις περισσότερες εργασίες της «Βουλής των Εφήβων», που αναφέρεται στη στελέχωση των σχολείων με ειδικούς καθηγητές, κατάλληλους για το μάθημα του σχολικού επαγγελματικού προσανατολισμού. Επίσης, υπάρχει άλλη μία πρόταση από την κυρία Παπαλάμπρου, που έλεγε όχι στην υπερβολική προβολή προβλημάτων, όπως οι αυτοκτονίες από τα Μ.Μ.Ε. και προβολή τέτοια, ώστε να μην προκαλεί τους υπόλοιπους.

Ξέρετε ότι τα Μ.Μ.Ε. τις αυτοκτονίες ή τις υποτιθέμενες για λόγους αποτυχίας στις εξετάσεις, προσπάθειες αυτοκτονίας μαθητών, τις κάνουν πρώτες ειδήσεις, προκαλώντας και το φόβο, ιδιαίτερα αυτές τις μέρες, στα παιδιά που δίνουν εξετάσεις και κάποιες διαθέσεις μίμησης. Γι' αυτό, η πρόταση της κυρίας Παπαλάμπρου είναι πολύ σημαντική και μένει σε εσάς να αποφασίσετε εάν θα τη δεχθείτε ή όχι.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Ερωτάται η Επιτροπή, γίνεται δεκτή η πρόταση της συναδέλφου σας κυρίας Παπαλάμπρου, όπως αναφέρθηκε προηγουμένως;

ΟΛΟΙ ΟΙ ΕΦΗΒΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Δεκτή, δεκτή.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Συνεπώς, η πρόταση της συναδέλφου σας κυρίας Παπαλάμπρου γίνεται ομόφωνα δεκτή.

ΗΛΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΛΗΣ (Καθηγητής - Μέλος της Επιτροπής): Κυρίες και κύριοι «έφηβοι βιούλευτές», υπάρχει το θέμα της ανεργίας, το οποίο είναι σημαντικό και πρότεινε ο κ. Ηλίας Καραβαγγέλης, η κυρία Αντιγόνη Κατσαδήμα και ο κύριος Αστέριος Σαΐτης και ειδικά η πρόταση για τη «μείωση του ορίου συνταξιοδότησης». Είναι σοβαρή αυτή η πρόταση. Συγκεκριμένα ο κ. Καραβαγγέλης αναφέρει «Απαγόρευση της εργασίας στους συνταξιούχους στο Δημόσιο και Ιδιωτικό τομέα, κατάργηση των υπερωριών και της υπερεργασίας, απαγόρευση της παράνομης εισαγωγής ξένων εργατών, συνέχιση και διεύρυνση των προγραμμάτων του ΟΑΕΔ».

Στη συνέχεια, η κυρία Κατσαδήμα αναφέρεται στην ανάγκη «Συνεργασίας εταρειών και πανεπιστημίων, προώθησης του τεχνικού λυκείου, σχολών ΟΑΕΔ, αφανισμού και έκλειψης των μέσων, του ρουσφετιού». Αναφέρεται στα μέσα και στο ρουσφέτι, στη σωστή ενημέρωση από τα Μ.Μ.Ε. σε ανάλογες εκπομπές προγραμμάτων πληροφόρησης, ουσιαστικών και όχι επιδεμιικών, από ειδικούς και όχι από τηλεπαρουσιαστές εκπομπών.

Ο κ. Αστέριος Σαΐτης προτείνει τετραήμερη εργασίας, χωρίς παράλληλη μείωση των αποδοχών, μεγαλύτερη πρόνοια για τους ανέργους, αύξηση των επιδομάτων και ανάπτυξη της οικονομίας.

Τέλος, η κυρία Αφροδίτη Παρδάλη αναφέρει στην πρόταση της «ανέγερση του εργοστασίου ηλεκτρικής ενέργειας στην περιοχή Μελίτης Αχλάδας Φλώρινας», η οποία παράγει και τον απαιτούμενο γαιάνθρακα.

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ

ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Κυρία Παρδάλη, ήδη έχει ληφθεί απόφαση από την υπουργό Ανάπτυξης και Βιομηχανίας, αλλά αυτό δεν έχει καμία σημασία, την πρότασή σας θα την θέσουμε σε ψηφοφορία.

ΗΛΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΛΗΣ (Καθηγητής - Μέλος της Επιτροπής): Κύριε Πρόεδρε, εκείνο που έχει σημασία, είναι η πρόταση του κ. Καραβαγγέλη, γιατί είναι συγκεκριμένη και ουσιαστική και αφορά τη μείωση του ορίου συνταξιοδότησης.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Κύριοι Έφηβοι Βουλευτές, πριν θέσουμε την πρόταση σε ψηφοφορία, θέλω να σας πω, ποιο είναι το καθεστώς, που επικρατεί σήμερα στην Ελλάδα. Η συνταξιοδότηση έχει πολλές ταχύτητες, ανάλογα με τη δυνατότητα των ταμείων να παρέχουν σύνταξη, αλλά και για λόγους μιας σειράς πολιτικών και ιστορικών αιτίων του παρελθόντος. Ξεκινάει από το 47ο έτος και φτάνει μέχρι το 65ο έτος. Το να μειώσουμε το όριο συνταξιοδότησης παρακάτω, δεν ξέρω, πού θα οδηγήσει. Ωστόσο, δύμως, θεωρώ ότι αυτό το σύστημα της κοινωνικής ασφάλισης στην Ελλάδα, αν θέλετε να το έχετε και εσείς, για να προστατεύσετε τη δική σας κοινωνική και οικονομική υπόσταση, πρέπει να συμβάλουμε, ώστε ο προβληματισμός σας να πηγαίνει στην εξηγίανη και στη διασφάλιση του δημόσιου και κοινωνικού χαρακτήρα της ασφάλισης. Δηλαδή, να έχει ανταποδοτικό χαρακτήρα. Αύριο θα μπείτε στην παραγωγή, που σημαίνει ότι θα υπάρξει μισθοδοτικό κόστος και αυτό το κόστος για να έχει οικονομική αποζημίωση στο τέλος του παραγωγικού σας βίου, πρέπει να έχει μία δυνατότητα ανανέωσης και αναπαραγωγής από γενιά σε γενιά.

Δέχεστε την πρόταση του συναδέλφου σας, κυρίου Καραβαγγέλη;

ΗΛΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΛΗΣ (Καθηγητής - Μέλος της Επιτροπής): Ως αρχή, κύριε Πρόεδρε.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Δέχεστε την πρόταση του συναδέλφου σας κυρίου Καραβαγγέλη, που αφορά τη μείωση ή την ενιαία αντιμετώπιση του ορίου συνταξιοδότησης για όλους τους Έλληνες πολίτες;

ΠΟΛΛΟΙ ΕΦΗΒΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Όχι, όχι.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Συνεπώς η πρόταση του κυρίου Καραβαγγέλη δεν γίνεται δεκτή.

ΗΛΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΛΗΣ (Καθηγητής - Μέλος της Επιτροπής): Υπάρχει η πρόταση: «Απαγόρευση της εργασίας των συνταξιούχων στο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα».

ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Ερωτάται η Επιτροπή, εάν κάνει δεκτή την πρόταση.

ΠΟΛΛΟΙ ΕΦΗΒΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Δεκτή, δεκτή.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Συνεπώς η πρόταση γίνεται δεκτή κατά πλειοψηφία.

ΗΛΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΛΗΣ (Καθηγητής - Μέλος της Επιτροπής): Υπάρχει πρόταση για κατάργηση των υπερωριών και της υπερεργασίας.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Ερωτάται η Επιτροπή, αν γίνεται δεκτή η πρόταση.

ΠΟΛΛΟΙ ΕΦΗΒΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Όχι, όχι.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Συνεπώς η πρόταση απορρίπτεται, κατά πλειοψηφία.

ΗΛΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΛΗΣ (Καθηγητής - Μέλος της Επιτροπής): Υπάρχει, επίσης, η πρόταση για απαγόρευση της παράνομης εισαγωγής εργατών.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Δεν τίθεται σε ψηφοφορία η πρόταση, διότι απαγορεύεται η παράνομη εισαγωγή εργατών στη χώρα μας σήμερα. Υπάρχουν νόμοι που ελέγχουν την εργασία των μεταναστών στη χώρα μας. Έχουν γίνει αυστηροί, ωστόσο υπάρχει το επερόμιοφο καθεστώς, που θέλουμε όλοι να αποτρέψουμε.

Μπορώ να βοηθήσω να διαμορφώσουμε την πρόταση που έχει ήδη διατυπωθεί μιλώντας για «νομιμοποίηση των ξένων εργατών και της εργασίας τους στη χώρα μας, με ό,τι αυτό συνεπάγεται».

Ερωτάται η Επιτροπή, εάν κάνει δεκτή την πρόταση με αυτή την διατύπωση.

ΟΛΟΙ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Δεκτή, δεκτή.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Συνεπώς η πρόταση γίνεται δεκτή, ομόφωνα.

ΗΛΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΛΗΣ (Καθηγητής - Μέλος της Επιτροπής): Υπάρχει η πρόταση του κ. Αστέριου Σαϊνη που αναφέρεται σε τετραήμερη εργασία χωρίς μείωση αποδοχών.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Ερωτάται η Επιτροπή, εάν κάνει δεκτή την πρόταση.

ΟΛΟΙ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Όχι, όχι.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Συνεπώς η πρόταση απορρίπτεται, ομόφωνα.

ΗΛΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΛΗΣ (Καθηγητής): Υπάρχει πρόταση της κας Όλγας Παπαγεωργίου, του κ. Λουκά Κουτσοβέντη και του κ. Ορέστη Ιωαννίδη, που αφορά το δημογραφικό πρόβλημα. Η κα Παπαγεωργίου προτείνει να χαρακτηριστεί πολύτεκνη οικογένεια αυτή που έχει τρία παιδιά.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Ερωτάται η Επιτροπή, εάν κάνει δεκτή την πρόταση.

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Δεκτή, δεκτή.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Συνεπώς η πρόταση γίνεται δεκτή, κατά πλειοψηφία.

ΗΛΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΛΗΣ (Καθηγητής): Υπάρχει πρόταση της κας Ιωάννας Ποθητάκη, η οποία μεταξύ άλλων προτείνει ότι πρέπει να αυξηθούν τα επιδόματα που δίδονται στους πολύτεκνους, να υπάρχει έκπτωση φόρου 30-50% στις πολύτεκνες οικογένειες ανάλογα με τα εισοδήματά τους, να εξασφαλίζεται δωρεάν κατοικία σε αυτές που έχουν χαμηλά εισοδήματα κ.λπ.

Επιτροπή Κοινωνικών Υποθεσεών

ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Ερωτάται η Επιτροπή εάν κάνει δεκτή την πρόταση.

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Όχι, όχι.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Συνεπώς η πρόταση αυτή απορρίπτεται, κατά πλειοψηφία.

ΛΟΥΚΑΣ ΚΟΥΤΣΟΒΕΝΤΗΣ (Λεμεσός): Πρότεινα να μη γίνονται ανεξέλεγκτα οι εκτρώσεις, εκτός από περιπτώσεις βιασμού, ασθένειας του παιδιού κ.λπ.

Πρότεινα ακόμη, να μειωθούν με κάποιο τρόπο τα διαζύγια και πιστεύω ότι πρέπει να στηριχθεί η οικογένεια.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Ποιοι είναι υπέρ της πρότασης και ποιοι κατά;

ΠΟΛΛΟΙ ΕΦΗΒΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Καταψηφίζουμε.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Απορρίπτεται κατά πλειοψηφία και η δεύτερη πρόταση. Σας ενημερώνω ότι είναι μαζί μας ο Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. Λουκάς Αποστολίδης, επί πολλά χρόνια μέλος της Επιτροπής Κοινωνικών Υποθέσεων.

ΗΛΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΛΗΣ (Καθηγητής - Μέλος της Επιτροπής): Υπάρχει μια ανάλογη πρόταση του κ. Ορέστη Ιωαννίδη για την αποτροπή, πάση θυσία, των κατ' ετος υπολογιζομένων 300.000 εκτρώσεων. Υπάρχουν και άλλες προτάσεις όπως η ενημέρωση και η σεξουαλική διαπαιδαγώγηση των νέων, διαρκής επιμόρφωση των αρμοδίων φορέων εκπαίδευσης και αγωγής, ενεργοποίηση όλων των αρμοδίων φορέων κοινωνικής ένταξης και παροχή κατάλληλων οικονομικών κινήτων. Αυτές είναι προτάσεις, των οποίων το νόημα έχετε ήδη ψηφίσει.

Ερωτάται η Επιτροπή γίνονται δεκτές αυτές οι προτάσεις;

ΠΟΛΛΟΙ ΕΦΗΒΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Δεκτές, δεκτές.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΜΠΡΟΚΑΛΑΚΗΣ (Νομός Χανίων): Μέσα στο Θέμα της Σύνθεσης Κειμένων που αναφέρεται στις συνέπειες του δημογραφικού προβλήματος, αναφέρεται και το πρόβλημα και εθνικά σε σχέση με τους γείτονες κ.λπ. Καταθέτω μία ένσταση, να μην υπολογιστεί αυτή η συνέπεια, γιατί δεν θεωρώ ότι ανταποκρίνεται στην ομάδα μας και στα ελεύθερα φιλειρηνικά και πανεθνικά συνασθήματα που πρέπει να έχουν οι νέοι. Όποιος σπέρνει εθνικισμό, θερίζει πόλεμο.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Είστε υπέρ ή κατά της ένστασης;

ΠΟΛΛΟΙ ΕΦΗΒΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Συμφωνούμε.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Ψηφίζεται η ένσταση και προχωρούμε στην ψήφιση των υπόλοιπων προτάσεων.

Στη συνέχεια η Επιτροπή ψήφισε ομόφωνα υπέρ της μη

κακοποίησης των ζώων. Ψήφισε ομόφωνα υπέρ της βελτίωσης των συνθηκών στους ζωολογικούς κήπους. Απέρριψε κατά πλειοψηφία την πρόταση για τη δημιουργία εκτάσεων για ζωολογικούς κήπους. Ψήφισε κατά πλειοψηφία την πρόταση υπέρ της κατάργησης των πειραμάτων στα ζώα. Ψήφισε κατά πλειοψηφία την πρόταση για την κατάργηση των ταυρομαχιών. Ψήφισε ομόφωνα την πρόταση για περιορισμό του κυνηγιού σε συγκεκριμένες περιόδους.

ΗΛΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΛΗΣ (Καθηγητής Παντείου Πανεπιστημίου): Υπάρχει πρόταση δύο συναδέλφων σας, της κυρίας Ευσταθίας Σεττάκη και Ελένης Μαυραγάνη για τη «Βουλή των Εφήβων» και, ειδικότερα, την ενημέρωση των παιδιών που θα συμμετάσχουν πριν αρχίσει το πρόγραμμα των 4 ημερών, σχετικά με το πώς θα λειτουργήσει ο θεσμός και σε ποια επιτροπή ανήκουν.

Η πρόταση αυτή ψηφίζεται ομόφωνα.

Ο θεσμός της Βουλής των Εφήβων πρέπει να λειτουργεί για ένα ολόκληρο χρόνο, μέχρι να επιλεγούν οι επόμενοι βουλευτές.

Οι συναντήσεις των εφήβων βουλευτών πρέπει να διεξάγονται τρεις-τέσσερις φορές το χρόνο σε επαρχιακό επίπεδο. Να συναντηθούνται, δηλαδή, οι Έφηβοι βουλευτές που ανήκουν στην ίδια ή σε γειτονικές επαρχίες, ενώ οι συναντήσεις νέων από την Κύπρο, τις ακριτικές περιοχές και το εξωτερικό κ.λπ. να γίνονται μόνο μια φορά το χρόνο. Αυτές οι συναντήσεις των εφήβων θα προωθούνται το διάλογο και οι νέοι θα εξισοειδώνονται μεταξύ τους, συζητώντας για διάφορα θέματα. Η επιλογή των πέντε-έξι, που θα μιλήσουν στην Ολομέλεια, πρέπει να γίνεται από τους ίδιους τους Εφήβους Βουλευτές με ψηφοφορία. Για να πραγματοποιηθεί αυτή αξιοκρατικά, θα πρέπει οι έφηβοι βουλευτές να γνωρίζονται μεταξύ τους και να είναι προετοιμασμένοι πάνω στα θέματα που θα αναπτύξουν.

Η κάθε επιτροπή πρέπει να χωριστεί σε επιμέρους ομάδες που θα ασχολούνται με διαφορετικά θέματα, που ανήκουν στην ίδια επιτροπή και έτσι δε θα επαναλαμβάνονται διαρκώς τα ίδια θέματα, ενώ θα καλύπτονται σφαιρικά όλα τα ζητήματα. Από αυτές τις ομάδες θα επιλεγούν αργότερα οι έξι βουλευτές που θα μιλήσουν στην Ολομέλεια. Μέσα στη Βουλή πρέπει να διεξάγεται διάλογος μεταξύ των εφήβων βουλευτών και όχι ένας απλός, μη παραγωγικός μονόλογος.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Αυτές οι παρατηρήσεις είναι πολύ σημαντικές και γίνονται δεκτές, χωρίς να μπουν σε ψηφοφορία.

ΗΛΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΛΗΣ (Καθηγητής - Μέλος της Επιτροπής): Υπάρχει επίσης η πρόταση της κυρίας Μαυραγάνη, που αναφέρει τα εξής:

Πρότων, να δημιουργηθεί γραφείο εφήβων βουλευτών στη Βουλή καθώς και τηλεφωνική γραμμή επικοινωνίας.

Δεύτερον, ο διαγωνισμός για την επιλογή των εφήβων βουλευτών να γίνεται στην αρχή του σχολικού έτους.

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ

Τρίτον, κατά τη διάρκεια του έτους οι βουλευτές να συζητούν ανά νομό τα τρέχοντα προβλήματα.

Τέταρτον, συμμετοχή των εφήβων βουλευτών καθ'όλη τη διάρκεια του έτους σε πνευματικές και καλλιτεχνικές εκδηλώσεις αλλά και σε κοινωνικής προσφοράς φιλανθρωπικές δραστηριότητες, όπως και σε επισκέψεις σε χώρους που έχουν σχέση με την επιτροπή στην οποία ανήκουν.

Πέμπτον, οι Έφηβοι Βουλευτές να γνωρίζουν αρκετά νωρίς σε ποια επιτροπή θα συμμετέχουν, ώστε όλο το χρόνο να συνεργάζονται με τα Υπουργεία της επιτροπής τους.

Έκτον, οι Έφηβοι βουλευτές να έχουν περισσότερο χρόνο για να προετοιμάζουν τις ομιλίες τους.

Έβδομον, να δοθεί έμφαση περισσότερο στις διαδικασίες της Βουλής και στο διάλογο, παρά στις πολλές επισκέψεις.

Όγδοον, οι Έφηβοι Βουλευτές των προηγούμενων χρόνων να συνεργάζονται με τους βουλευτές που επιλέγονται κάθε χρόνο για την καλύτερη λειτουργία του θεσμού.

Ένατον, να υπάρχουν εθελοντές που να βοηθούν στην καλύτερη λειτουργία του θεσμού και αυτοί να είναι οι περσινοί βουλευτές.

Αυτές οι προτάσεις δεν μπορούν να συζητηθούν, αλλά το να ψηφισθούν σαν σύνολο θα είναι πολύ θετικό για την επιτροπή.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΜΠΡΟΚΑΛΑΚΗΣ (Νομός Χανίων): Προτείνω οι βουλευτές να μην επιλέγονται με βάση τις εργασίες, αλλά να είναι αιρετοί και να εκλέγονται από τους αντιπροσώπους των μαθητών. Θα πρέπει να υπάρξει σε κάθε έδρα νομού μια θεσμοθετημένη Διαλυκειακή Επιτροπή.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Αυτή η πρόταση έχει γίνει και έχει απορριφθεί.

Ακούσατε τις προτάσεις που έχουν κατατεθεί και θεωρώ ότι σαν πλαίσιο εργασίας είναι σημαντικό και αναπτύσσει έναν προβληματισμό που πάει παραπέρα το θεσμό του έφηβου βουλευτή. Το θέτω σε ψηφοφορία και σας παρατούνω να ψηφισθεί στο σύνολό του. Συμφωνείτε;

ΠΟΛΛΟΙ ΕΦΗΒΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Συμφωνούμε.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Επομένως, γίνεται δεκτό, κατά πλειοψηφία.

Επίσης, έγινε δεκτή κατά πλειοψηφία, πρόταση της κυρίας Ιωάννας Ποθητάκη για προώθηση πολιτικών κινήτρων με στόχο την εγκατάσταση ομογενών μας σε αγροτικές και μη αγροτικές περιοχές της χώρας.

Κύριοι Έφηβοι Βουλευτές ολοκληρώθηκε η διαδικασία της συζήτησης. Όσοι ζητήσατε να μιλήσετε σας έδωσα το λόγο. Σας είπα ότι αν χρειαστεί να υπάρξει παραπέρα διευκρίνιση, θα πρέπει να γίνει βάσει των γραπτών προτάσεων που υπάρχουν.

Ο καθηγητής κ. Κατσούλης ομαδοποίησε τις προτάσεις σας και τις αξιολόγησε. Όπου υπήρχαν επικαλύψεις, δεν τις ανέφερε.

ΗΛΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΛΗΣ (Καθηγητής - Μέλος της Επιτροπής): Διάβασα σχεδόν όλα τα θέματα.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Προσπάθησα να εξαντλήσω τη δυνατότητα ενός διαλόγου, χωρίς καμία απολύτως απόπειρα να συγκαλυφθεί ο, τι δήποτε. Όταν, λοιπόν, ολοκληρώθηκε αυτή η διαδικασία ακούστηκαν οι προτάσεις, κάνατε επισημάνσεις, έκανα παρατηρήσεις, υπογράμμισεις, μπήκε το θέμα στη διαδικασία και ολοκληρώθηκε. Ψηφίσθηκαν και επί της αρχής και κατά ενότητα τα θέματα. Όλες οι προτάσεις συζητήθηκαν, ορισμένες από αυτές ενσωματώθηκαν και άλλες ψηφίσθηκαν. Όλα αυτά θα συμπεριληφθούν στα πρακτικά και θα αποτελέσουν μέρος του συνόλου του προγράμματος της επιτροπής κοινωνικών υποθέσεων της «Βουλής των Εφήβων». Δηλαδή, θα γίνει ουσιαστική απεικόνιση όλου αυτού του προβληματισμού με τις θετικές και αρνητικές προτάσεις, που ενσωματώθηκαν. Έγινε λοιπόν, ένας ανοιχτός δημοκρατικός διάλογος, ο οποίος εξαντλήθηκε.

Ολοκληρώθηκε, λοιπόν, η διαδικασία.

Στο σημείο αυτό θα ήθελα να πω ότι καταχωρούνται γραπτές προτάσεις των Εφήβων Βουλευτών που είναι οι εξής:

Η κυρία ΜΑΡΙΑ - ΗΛΙΑΝΑ ΠΑΥΛΙΛΗ (Νομός Σερρών) πρότεινε:

– Αποποινικοποίηση των ναρκωτικών.

– Δημιουργία ειδικών κέντρων και περιπτέρων, στα οποία θα υπάρχει εξειδικευμένο προσωπικό, που θα μπορεί να βοηθήσει και στην απεξάρτηση και στην απασχόληση των ναρκομανών (Κέντρα Απεξάρτησης).

– Να υπάρχουν, αυτά τα «περιπτέρα», σε όλες τις πόλεις, τις κωμοπόλεις και τα χωριά της Ελλάδας.

– Τιμή των ναρκωτικών αρκετά υψηλή, ώστε να μην τα προμηθεύεται κανείς, απλώς για να δοκιμάσει, αλλά πάντας πιο χαμηλή τιμή απ' όσο πωλούνται στις «πιάτσες».

– Να πωλείται μόνο μια δόση ναρκωτικών κάθε χρονική περίοδο, ώστε να μη χρησιμοποιούνται αργότερα σαν «εμπόρευμα» από κάποιους.

– Να μην αποποινικοποιηθεί μόνο το χασίς, διότι αυτό είναι σαν να οδηγούμε κάποιον με νόμιμο τρόπο στην παρανομία, αφού όλοι σχεδόν, όσοι κάνουν χρήση χασίς, προχωρούν αργότερα και στη χρήση ηρωΐνης.

– Τα «περιπτέρα» να υπάρχουν σε κεντρικά σημεία, ώστε αυτοί που θέλουν να αγοράσουν ναρκωτικά, από τη μία να σκεφθούν, ότι όλος ο κόσμος τους βλέπει και να ντραπούν να τα πάρουν, και από την άλλη, να πληρώσουν υπέροχα ποσά στους εμπόρους. Έτσι, ίσως να μην τα πάρουν καθόλου.

– Να γίνουν προσπάθειες να ψηφιστεί η αποποινικοποίηση όλων των ναρκωτικών ουσιών, τουλάχιστον σε όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, ώστε να μην παρατηρούνται φαινόμενα εισροής ξένων ναρκομανών στις χώρες, όπου αυτά είναι αποποινικοποιημένα.

Επιτροπή Κοινωνικών Υποθεσεών

Η κυρία ΕΥΜΟΡΦΙΑ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ - ΧΡΗΣΤΙΔΗ (Νομός Ημαθίας) πρότεινε:

– Αποποινικοπόιηση της χρήσης των ναρκωτικών με γνώμονα και σύμμαχο το κράτος Πρόνοιας.

– Χορήγηση ουσιών από τα νοσοκομεία, όπου οι χρήστες θα είναι καταγραμμένοι σε καταλόγους.

Η κυρία ΓΑΛΑΝΟΥ ΜΑΡΙΑ (Α' Αθηνών) πρότεινε:

Μέτρα για την αντιμετώπιση εξάπλωσης των ναρκωτικών.

– Αστυνόμευση των σχολικών συγκροτημάτων.

– Δημιουργία ή εξοπλισμός των κέντρων αποτοξίνωσης.

– Επανένταξη των πρώην τοξικομανών στο γενικότερο κοινωνικό σύνολο.

– Θανατική ποινή στους εμπόρους των ναρκωτικών.

– Κατάρτιση ειδικών προγραμμάτων στα σχολεία, ώστε να προβαίνουν τα παιδιά σε συζήτηση με πρώην χρήστες.

Η κυρία ΜΑΡΙΑ ΘΕΟΔΟΣΙΟΥ (Νομός Καβάλας) πρότεινε:

– Τα αίτια της χρήσης των ναρκωτικών είναι γνωστά. Το σχολείο δεν φτιάχνει πια ανθρώπους αλλά επιστήμονες κι αυτοί (οι επιστήμονες) είναι εξειδικευμένοι μόνο στο αντικείμενό τους. Δεν είναι άνθρωποι με ποικιλά ενδιαφέροντα και ψυχικά αποθέματα. Κι εμείς προς τα εκεί πρέπει να στραφούμε, να καλλιεργήσουμε τον άνθρωπο. Πρέπει να φτιάξουμε, λοιπόν, ανθρώπους ώστε το «φιξάκι», και δίπλα σου να είναι, να μην το πάρεις.

Γιατί δε θα το χρειάζεσαι.

– Οδηγούμαστε, λοιπόν, απευθείας στον πρώτο τρόπο αντιμετώπισης που είναι: Ανθρωπιστική και ολοκληρωμένη παιδεία. Να προστεθεί «μάθημα» συζήτησης με ψυχολόγους που θα διδάσκουν τους ίδιους μαθητές σε όλες τις τάξεις του δημοτικού ή του γυμνασίου ή του λυκείου.

– Όχι στην ενημέρωση υπό μορφή διαφημιστικής προπαγάνδας για τα ναρκωτικά. Δραστηριοποίηση των σχολείων με οργάνωση θεατρικών παραστάσεων με θέμα τα ναρκωτικά, ποιητικών βραδιών και ομιλιών με τοξικομανίες, που πέρασαν από την «άσλαση» και ίσως να βρίσκονται ακόμα εκεί.

– Επιπλέον, προστασία σχολείων, ώστε να μην είναι εύκολη η εύρεση της «λευκής σκόνης» στους χώρους των σχολείων.

– Ακόμη, ίδρυση κέντρων αποτοξίνωσης ακόμα και στην επαρχία. Η λειτουργία τους όμως να μη γίνεται σύμφωνα με τη υπάρχουν σύστημα αποτοξίνωσης στα ήδη λειτουργούντα κέντρα. Χρειάζονται κατανόηση και αγάπη οι τοξικομανίες. Χρειάζονται βοήθεια για την ομαλή ένταξή τους στην κοινωνία (κυρίως εργασία, έστω και μερικής απασχόλησης).

– Είναι αναγκαίο ακόμη να υπάρξουν αυστηρότατες ποινές στους εμπόρους ναρκωτικών. Αν ο δολοφόνος για ένα έγκλημα καταδικάζεται σε ισόβια φυλάκιση, οι έμποροι ναρκωτικών για πόσα χρόνια πρέπει να «σαπίζουν» στις φυλακές; Όχι στο «λάδωμα» των δικαστών, ώστε να αφήνονται ελεύθεροι οι έμποροι ναρκωτικών.

– Οι ναρκομανείς δεν πρέπει να φυλακίζονται. Είναι ήδη φυλακισμένοι στην κόλαση των φυλακών και μας φωνάζουν «Να μ' αγαπάς, όσο μπορείς να μ' αγαπάς...».

Για τη σεξουαλική κακοποίηση των παιδιών.

– Μάθημα σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης στα σχολεία.

– «Μάθημα» συζήτησης με ψυχολόγο. Δηλαδή, τουλάχιστον μία ώρα την εβδομάδα να μπορούν οι μαθητές να συζητούν για τα προβλήματά τους. Έτσι οι ψυχολόγοι θα μπορούν να εντοπίζουν τα παιδιά που έχουν τάσεις για κακοποίηση ανηλίκων ή και ακόμη να εντοπίζουν τα παιδιά που είναι θύματα σεξουαλικής κακοποίησης.

– Απαγόρευση από την πολιτεία, εάν υπάρχει τελικά, κυλοφόριάς εντύπων με σεξουαλικές κακοποιήσεις παιδιών.

– Απαγόρευση ανταλλαγής παιδιών ή προσφοράς παιδιών με φωτογραφίες μέσα στο δίκτυο INTERNET.

– Τηλεφωνικό κέντρο για ανώνυμη συμπαράσταση σε άτομα που αντιμετωπίζουν προβλήματα. Το 9χρονο ή 10χρονο παιδί δεν συνειδητοποιεί τι γίνεται. Όμως το 13χρονο ή 14χρονο παιδί είναι σε θέση να καταλάβει τι γίνεται, αλλά φοβάται να το πει ακόμα και στους γονείς του. Εξάλλου, τι μπορεί να κάνει, όταν κακοποιείται σεξουαλικά από τους γονείς του ή τους συγγενείς του;

– Ψυχολόγοι σε υπηρεσίες για να συζητούν με υπαλλήλους και έτσι να εντοπίζουν τα άτομα με τάσεις προς τη σεξουαλική κακοποίηση.

– Ούτε τα ζώα δεν έχουν φτάσει σε αυτό το επίπεδο. Εμείς, όμως, οι πολιτισμένοι άνθρωποι πρωτοτυπούμε και πρωτοπορούμε πάντα.

Η κυρία ΕΛΕΝΗ ΧΕΛΙΔΩΝΗ (Νομός Τρικάλων) πρότεινε:

– Διαμόρφωση υγιούς συνείδησης από τα Μ.Μ.Ε.

– Εντατικός έλεγχος στα σημεία εισόδου της Χώρας.

– Διαρκής ενημέρωση στα σχολεία.

– Όχι αποποινικοπόιηση της χρήσης των ναρκωτικών.

Η κυρία ΜΑΡΙΑ ΡΙΣΚΑΚΗ (Η.Π.Α.) πρότεινε:

– Να ληφθούν αυστηρότερες ποινές για τους εμπόρους ναρκωτικών, ισόβια, ακόμη και θάνατος, αφού οι ίδιοι σκορπούν το θάνατο.

– Αυστηρότερος έλεγχος στα σύνορα και στα τελωνεία με τη βοήθεια εκπαιδευμένων σκύλων που μπορούν να μυρίζουν τις διάφορες ουσίες.

– Καλύτερη ενημέρωση στα σχολεία για τα διάφορα ναρκωτικά και τις επιδράσεις που έχει το καθένα.

– Συγνές επισκέψεις μαθητών σε διάφορα κέντρα αποτοξίνωσης για παραδειγματισμό.

– Δημιουργία κέντρων αποτοξίνωσης με χώρους αθλητικούς, ψυχαγωγίας αλλά και εκπαιδευτικούς. Επίσης, ψυχολόγοι και κοινωνικοί λειτουργοί να τους βοηθούν ψυχολογικά για την ομαλή επιστροφή τους στην κοινωνία.

– Εκκλησία, πολιτεία, σχολεία και οικογένεια πρέπει να ενθαρρύνουν τους νέους να μην ξεφύγουν από την οικογένεια και την Εκκλησία.

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ

– Καλύτερη προστασία των σχολείων και των χώρων όπου συγνάζουν οι νέοι.

– Και το πιο σπουδαίο είναι, να τους δεχθούμε σαν ανθρώπους που έχουν κάνει λάθος και πως σιγά-σιγά θα το ξεπεράσουν.

Η κυρία **ΕΥΓΕΝΙΑ ΚΟΥΤΣΟΥΚΗ** (Λουξεμβούργο) πρότεινε:

Ναρκωτικά

– Να μην καταδικάζονται οι χρήστες ναρκωτικών, αντίθετα να στηρίζονται ψυχολογικά σε διάφορα κέντρα αποτοξίνωσης τα οποία είναι ελλιπή στη χώρα μας και θα πρέπει να ανέχουν.

Υγεία - Νοσοκομεία

– Ενίσχυση της περιθάλψης στις απομονωμένες και ορεινές περιοχές με ίδρυση νοσοκομείων και κέντρων γηρασίας, τα οποία θα λειτουργούν επί μονίμου βάσεως και θα είναι ικανά να προσφέρουν βοήθεια σε χρόνια και επείγοντα περιστατικά.

Η κυρία **ΑΡΓΥΡΩ ΣΚΑΡΛΗ** (Α' Αθήνας) πρότεινε:

– Αυστηρότατες και παραδειγματικές ποινές στους διακινητές ναρκωτικών. Εκτός από μακροχρόνια φυλάκιση, να επιβάλλεται και δίμευση της όλης περιουσίας τους για την παραχώρηση περιθάλψης στους ναρκομανείς.

– Εξονυχιστικός έλεγχος των εισερχομένων στη χώρα μας.

– Ίδρυση ιδρυμάτων για τους τοξικομανείς, που θα τους αντιμετωπίσουν όχι ως εγκληματίες αλλά ως αρρώστους.

– Παροχή υγειονομικής, ψυχολογικής και κοινωνικής περιθάλψης στους ναρκομανείς, χωρίς χρηματικό κόστος.

– Παραχώρηση επαρκών και κατάλληλων φαρμάκων για αποτοξίνωση.

– Αποποινικοπόίηση μαλακών ναρκωτικών (χασίς, μαριχουάνα), όχι όμως των σκληρών.

Η κυρία **ΒΙΡΓΙΝΙΑ ΤΣΙΛΙΜΠΑΡΗ** (Λουξεμβούργο) πρότεινε:

Ναρκωτικά

– Δημιουργία κέντρων αποτοξίνωσης με ειδικευμένο, ευχάριστο και ευγενικό προσωπικό, έτσι ώστε να δημιουργηθεί ένα κατάλληλο και φιλόξενο κλίμα απέναντι στους ναρκομανείς.

Άστεγοι

– Δημιουργία κέντρων για άστεγους όπου πάλι θα υπάρχει το κατάλληλο προσωπικό, το οποίο θα δέχεται και τη βοήθεια των εθελοντών.

Βία-εγκληματικότητα

– Εξειδικευμένοι ψυχολόγοι μπορούν να πηγαίνουν σε διάφορα σπίτια, ενημερώνοντας τις οικογένειες για τα αποτελέσματα της βίας.

Ο κύριος **ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΑΜΠΑΚΗΣ** (Νομός Αιτωλοακαρνανίας) πρότεινε:

– Οι παιδοψυχολόγοι θα πρέπει να μπουν στα σχολεία.

– Ο αθλητισμός να αποτελέσει όπλο κατά της βίας.

– Τα παιδιά σε ειδικά ιδρύματα, όχι σε φυλακές.

– Να προβάλλονται ποιοτικά προγράμματα της πολιτισμικής μας ιστορίας.

– Να προβάλλονται αξιόλογες ταινίες.

– Να υπάρξει θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας της ιδιωτικής τηλεόρασης.

– Η βία δεν αντιμετωπίζεται με βία. Η βία αντιμετωπίζεται με καθαρότητα συνειδήσεων.

Η κυρία **ΘΕΟΔΩΡΑ ΠΑΠΑΘΑΝΟΠΟΥΛΟΥ** (Β' Πειραιά) πρότεινε:

Προτείνω την αποποινικοποίηση του χασίς, αν και εφόσον τηγηθούν οι παρακάτω όροι:

– Διαχωρισμός των ναρκωτικών και διαφορετική αντιμετώπιση της καθεμιάς περίπτωσης. Αποποινικοποίηση της κατοχής μικρής ποσότητας και ελεγχόμενη χορήγηση των υπολούπων ψυχοτρόπων και ψυχοδιαλυτικών ουσιών, ώστε να αποφευχθούν οι κίνδυνοι που εγκυμονούν.

– Ουσιαστική και αληθινή πληροφόρηση, σε γονείς, παιδιά, δικαστές και αστυνομικούς, έτσι ώστε να γνωρίζουν, ποια είναι πραγματικά η δράση και οι παρενέργειες κάθε ουσίας.

– Η εισαγωγή της Αγωγής Υγείας, ως βασικού μαθήματος, σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης.

– Την απαγόρευσή τους στα παιδιά ηλικίας κάτω των 18 ετών, στους πιλότους, οδηγούς λεωφορείων και τρένων.

Ο κύριος **ΑΣΤΕΡΙΟΣ ΣΑΪΤΗΣ** (Νομός Λάρισας) πρότεινε:

Προτάσεις για την αντιμετώπιση της ανεργίας.

– Άλλαγή του προσανατολισμού της εκπαίδευσης – Στροφή προς τα τεχνικά λύκεια – προς την τεχνική εκπαίδευση.

– Τετραήμερο εργασίας χωρίς παράλληλη μείωση των αποδοχών ή ακόμα και με μείωση των αποδοχών.

– Μεγαλύτερη πρόνοια για τους ανέργους και αύξηση των επιδομάτων.

– Ανάπτυξη της οικονομίας. Κίνητρα για την πρόσληψη ανέργων σε επιχειρήσεις.

Η κυρία **ΑΦΡΟΔΙΤΗ ΠΑΡΑΔΑΛΗ** (Νομός Φλώρινας) πρότεινε:

– Ανέγερση εργοστασίου ηλεκτρικής ενέργειας στην περιοχή «Μελίτης - Αχλάδας Φλώρινας», η οποία παράγει τον απαραίτητο γαιάνθρακα.

Ο κύριος **ΗΛΙΑΣ ΚΑΡΑΒΑΓΓΕΛΗΣ** (Νομός Φθιώτιδας) πρότεινε:

Ανεργία – Τρόποι αντιμετώπισης

Μέτρα βραχυπρόθεσμης απόδοσης

– Μείωση ορίου συνταξιοδότησης.

– Απαγόρευση της εργασίας των συνταξιούχων σε δημόσιο ή ιδιωτικό τομέα.

– Κατάργηση των υπερωριών και της υπερεργασίας. Σ' αυτό θα βοηθούσε η εφαρμογή 35ωρης εργασίας χωρίς την ταυτόχρονη μείωση των αποδοχών.

Επιτροπή Κοινωνικών Υποθεσεών

– Απαγόρευση της παράνομης «εισαγωγής» ξένων εργατών.

– Συνέχιση και διεύρυνση των προγραμμάτων του ΟΑΕΔ.
Μέτρα μακροπρόθεσμης απόδοσης

– Αποκέντρωση της δημόσιας διοίκησης.

– Επενδύσεις σε νέα τεχνολογία και τεχνολογική ανάβαθμιση των προϊόντων των παραδοσιακών κλάδων.

Η κυρία **ΡΟΔΑΜΑΝΘΗ ΓΑΡΜΠΗ** (Α' Πειραιά) πρότεινε:

– Επικοινωνία με τα γκετοποιημένα άτομα, ανοικτός διάλογος με αυτά τα άτομα.

– Κοινωνική μέριμνα, φιλική προσέγγιση, κέντρα με διάφορα προγράμματα, που θα εντάσσουν τους ανθρώπους που έχουν προβλήματα στο κοινωνικό σύνολο.

– Τα Μ.Μ.Ε. θα πρέπει να σταματήσουν να παρουσιάζουν μονόπλευρα ένα θέμα μόνο και μόνο επειδή κάποιο συμβάν «πουλάει».

– Θα πρέπει να αλλάξει όλη η νοοτροπία των ανθρώπων απέναντι στους ναρκομανείς, στους φυλακισμένους, στους Αθηγανούς και στις άλλες περιθωριοποιημένες ομάδες.

– Το σχολείο-οικογένεια πρέπει να μεγαλώνει το παιδί με κοινωνική συμπεριφορά τέτοια, ώστε αργότερα όταν βγει στον κοινωνικό βίο να έχει υπευθυνότητα, που θα του εξασφαλίσει αρμονικές σχέσεις με τους συνανθρώπους του (π.χ. Αλβανοί, Πόντιοι κ.ο.κ.).

Η κυρία **ΡΩΣΑΝΗ ΦΡΑΓΚΟΥ** (Νομός Αρκαδίας) πρότεινε:

– Εισαγωγή στα σχολεία ενός προαιρετικού μαθήματος, που να ευαισθητοποιεί τους μαθητές – αυριανούς πολίτες, σε θέματα που αφορούν τις μειονότητες και θα προβληματίζει σχετικά με τα σύγχρονα κοινωνικά προβλήματα.

– Διεξαγωγή σεμιναρίων που θα πληροφορούν τον κόσμο για τα σύγχρονα κοινωνικά προβλήματα και φαινόμενα, για να δραστηριοποιηθεί και να προσφέρει γόνιμες υπηρεσίες.

– Δημιουργία ιδρυμάτων και ειδικών κέντρων περίθαλψης για όσους το έχουν ανάγκη.

– Να εφαρμοστούν νόμοι δεοντολογίας στις εκπομπές των Μ.Μ.Ε., τα οποία σχολιάζουν πολλές φορές κοινωνικά φαινόμενα με τρόπο, που πλήγηται ανεπανόρθωτα και εξευτελίζει την ανθρώπινη αξιοπρέπεια.

– Υποστήριξη υλική και ηθική των «γιατρών χωρίς σύνορα» και φυσικά να μην ισχύει η φορολογική τους επιβάρυνση.

Η κυρία **ΔΗΜΗΤΡΑ ΒΑΡΟΥΧΑΚΗ** (Νομός Χανίων) πρότεινε:

Για τη βελτίωση της διαβίωσης των ατόμων με ειδικές ανάγκες

– Να ενισχυθούν οικονομικά, να εξοπλιστούν και να στελέχωθούν με εξειδικευμένο προσωπικό τα ειδικά ιδρύματα, που στοχεύουν στην επαγγελματική εκπαίδευση ατόμων με ειδικές ανάγκες.

– Να ενθαρρυνθούν από το κράτος οι προσπάθειες των

ανθρώπων αυτών για διάκριση στους τομείς τους αθλητισμού, των τεχνών, των επιστημών και των γραμμάτων. Ειδικότερα, το υπουργείο Πολιτισμού προτείνω να προωθήσει το καλλιτεχνικό έργο των ανθρώπων με ειδικές ανάγκες.

– Επιπρόσθετα, το υφυπουργείο Αθλητισμού οφείλει να ενισχύσει οικονομικά τα αθλητικά σωματεία αναπτήρων, ώστε να δώσει στους ανθρώπους αυτούς την ευκαιρία να διοχετεύουν την ενεργητικότητά τους.

– Να διαμορφωθούν όλοι ανεξαιρέτως οι κοινόχροιστοι χώροι με τέτοιο τρόπο, ώστε να είναι δυνατή η διέλευση με αναπτηρικά καροτσάκια και η πρόσβαση σε κάθε Δημόσια Επιχείρηση ή Οργανισμό.

– Να παρέχεται δωρεάν από το κράτος στα άτομα με ειδικές ανάγκες ο εξοπλισμός, που απαιτείται για τη βελτίωση των συνθηκών της ζωής τους.

– Βελτίωση και καλύτερη οργάνωση των μέσων μαζικής μεταφοράς για τα άτομα με ειδικές ανάγκες.

– Η Ελληνίδα μητέρα, που καλείται να μεγαλώσει ένα παιδί με ιδιαιτερότητες, θα πρέπει να δέχεται κρατική οικονομική ενίσχυση και να έχει μεγαλύτερες διευκολύνσεις στον εργασιακό χώρο της, είτε ανήκει στο δημόσιο είτε στον ιδιωτικό τομέα.

– Να συσταθεί αρμόδια επιτροπή από το Υπουργείο Πρόνοιας, η οποία θα είναι υπεύθυνη για τον έλεγχο των ιδρυμάτων ανιάτων, ώστε να διασφαλίζονται άριστες συνθήκες υγιεινής και να ελέγχεται συγχρόνως το κατά πόσον τα συγκεκριμένα ιδρύματα είναι στελεχωμένα με ειδικευμένο προσωπικό.

Η κυρία **ΠΕΡΙΣΤΕΡΑ ΡΟΜΠΟΤΗ** (Νομός Αττικής) πρότεινε:

– Έλεγχος των Μ.Μ.Ε. με σκοπό να καταπολεμηθεί η αυθαιρεσία τους και να σταματήσει η επικίνδυνη προπαγάνδα –κυρίως διαφημιστική– που υφίσταται ο Έλληνας πολίτης από την παιδική ακόμη ηλικία.

– Επιλογή των ατόμων που θα στελεχώσουν την ομάδα των πνευματικών ανθρώπων της χώρας μας, γιατί είναι έντονη η ανάγκη να επιτευχθεί η ενεργή συμμετοχή των ανθρώπων που θέλουν να λέγονται «πνευματικοί ηγέτες». Ήρθε το πλήρωμα του χρόνου για τους πνευματικούς ηγέτες, τους γνήσιους και αληθινούς να δραστηριοποιηθούν και να κινητοποιηθούν στα μείζονα, κοινωνικά και άλλης φύσεως, προβλήματα της Χώρας μας.

– Στήριξη των «ανύπαντρων γυναικών». Σκόπιμη ίσως είναι η απόδοση κάποιου επιδόματος προς αυτές, ώστε να ζουν με αξιοπρέπεια τόσο αυτές όσο και τα παιδιά τους.

– Οικονομική ενίσχυση των ατόμων με ειδικές ανάγκες, ώστε να μην καταφεύγουν σε δρόμους επικίνδυνους, όπως αυτοί της επατείας.

– Ενεργοποίηση του κράτους πρόνοιας.

– Ανάγκη στήριξης ηθικής και οικονομικής των ηλικιωμένων ατόμων, ώστε να μην υιοθετούμε την άποψη πως πρόκει-

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ

ται για μια μάζα δακτυλοδεικτούμενη που «βαραίνει» τους νέους και τους δημιουργεί πρόσθετα προβλήματα. Γιατί η προαγωγή και ο υπερτονισμός της σπουδαιότητας της εφηβικής ηλικίας δε σημαίνει πως οι ηλικιωμένοι πρέπει να εκτοπίζονται και να θεωρούνται ανενεργοί πολίτες.

– Η χρήση μέσων καταστολής για να περιοριστεί η βία και το έγκλημα δε δίνει λύση στο πρόβλημα, αλλά το κάνει εντονότερο.

– Στελέχωση των νοσοκομείων με ειδικά καταρτισμένο προσωπικό.

– Δαπάνη χρημάτων για δημιουργία ψυχαγωγικών-αθλητικών κέντρων στις επαρχίες, ώστε να μην εκδηλώνονται επιθυμίες των επαρχιακών πληθυσμών να καταφεύγουν σε αστικές περιοχές για την ανεύρεση ψυχαγωγίας και εργασίας.

– Θα πρέπει το σωφρονιστικό σύστημα να αντιμετωπίζει τον κάθε επαίτη όχι ως εγκληματία, γιατί δεν είναι τέτοιος. Σκοπός του κράτους είναι να στηρίξει των επαίτη θητικά και οικονομικά, θέτοντας τις βάσεις για μια καινούργια ζωή, πιο δίκαια και ανθρώπινη. Όχι μέτρα καταστολής ως προς τον επαίτη, αλλά πρέπει να λαμβάνονται τέτοια μέτρα, ώστε να τον στηρίξουμε και να του δώσουμε θάρρος για να συνεχίσει τον αγώνα του στο δρόμο των καλών.

Η κυρία ΑΡΕΤΗ ΣΚΑΝΔΑΛΗ (Νομός Πρέβεζας) πρότεινε:

Για τα παιδιά με προβλήματα όρασης

– Ιδρυση δημόσιων κέντρων ανάλογων του ΚΕΚΙΠΡΟ.

– Πρωτοβουλίες από το ελληνικό κράτος, ώστε να διεξάγονται πολιτιστικές και αθλητικές εκδηλώσεις και να διοργανώνονται εκδρομές τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό.

– Η Πολιτεία να δίνει ένα βοήθημα, ώστε η αγορά των απαραίτητων υλικών να είναι δυνατή.

Η κυρία ΣΠΥΡΙΔΟΥΛΑ ΡΑΚΟΒΙΤΗ (Νομός Τρικάλων) πρότεινε:

Για την αντιμετώπιση της σεξουαλικής κακοποίησης των παιδιών

– Αυστηρός και συστηματικός έλεγχος του διεθνούς δικτύου INTERNET, που έχει αποδειχθεί ότι αποτελεί ένα από τα πιο πρόσφορα μέσα για την ανάπτυξη της παιδικής πορνογραφίας και γενικά της παιδικής πορνείας.

– Καλύτερη και ουσιαστικότερη αστυνόμευση των περιοχών που είναι υποβαθμισμένες και στις οποίες ζουν αρκετές οικογένειες με σοβαρότατα οικονομικά προβλήματα.

– Ουσιαστική προσφορά βοήθειας στους πρόσφυγες που καταφεύγουν στη Χώρα μας και, ειδικότερα, προσφορά οικονομικής βοήθειας. Με το να δοθεί οικονομική στήριξη αποφεύγεται και απομακρύνεται ο κίνδυνος, οι άνθρωποι αυτοί να εκδώσουν τα παιδιά τους και να τα παραδώσουν σε κυκλώματα πορνείας.

– Ενημέρωση των γονιών και των παιδιών από αρμόδια πρόσωπα, όπως ψυχολόγους, κοινωνικούς συμβούλους,

αστυνομικά όργανα, για τους κινδύνους που κρύβονται πίσω από τα κυκλώματα πορνείας και ειδικότερα, για τον τρόπο που μπορούν αυτοί οι κίνδυνοι να αποφευχθούν.

– Οικονομική ενίσχυση των αδύναμων και υπανάπτυκτων χωρών, όπως της Ασίας, της Κεντρικής Αμερικής, των χωρών της Ανατολικής Ευρώπης, ώστε οι άνθρωποι αυτών των χωρών να αποφύγουν την οικονομική ανέχεια και να μην αναγκάζονται να βάλουν τα παιδιά τους στο κύκλωμα της πορνείας.

– Λειτουργία των αστυνομικών οργάνων αιδιάφθορη και ουσιαστική, ώστε να μην καλύπτονται τα κυκλώματα πορνείας που αποφέρουν τεράστια οικονομικά κέρδη.

Η κυρία ΖΩΗ ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ (Νομός Βοιωτίας) πρότεινε:

Για την σεξουαλική αγωγή

– Ειδική διδασκαλία περί του θέματος στα σχολεία και κυρίως όσον αφορά την ψυχολογική διάσταση του θέματος (σε αντίθεση με τη Σουηδία και κάποια άλλα κράτη, όπου το θέμα μελετάται μονόπλευρα, με αποτέλεσμα αντίθετο από το προσδοκώμενο).

– Ενίσχυση από την ανθρωπιστική παιδεία

– Εξανθρώπιση των Μ.Μ.Ε., έτσι ώστε οι νέοι να μην έχουν να κάνουν με ένα περιβάλλον ημιπρόστυχο – ημιπουριτανικό.

– Ενημέρωση των γονέων, εφόσον είναι αυτοί που μπορούν αποτελεσματικά να βοηθήσουν τα παιδιά, αλλά πολλές φορές δε διαθέτουν την κατάλληλη υποδομή.

– Απαραίτητη προϋπόθεση: Η αποβολή της «ντροπής» από τους αρμόδιους και η οριστική παύση αποσιώπησης του θέματος. Πρόκειται πλέον για ζήτημα φλέγον, όπου τίθενται σε κίνδυνο οι ίδιες μας οι ζωές.

Ο κύριος ΝΙΚΟΣ ΧΑΡΙΤΑΚΗΣ (Νομός Ηρακλείου) πρότεινε:

Για την αντιμετώπιση του AIDS

– Ενημέρωση των πολιτών με ειδικές επιτροπές σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης.

– Με οργανωμένες καμπάνιες πρέπει να ενημερωθούν και να ξεπεράσουν τις προκαταλήψεις τους οι γονείς (γενικά οι μεγαλύτεροι).

– Τα Μ.Μ.Ε. θα βοηθούσαν, αν με επιμορφωτικές εκπομπές έδιναν στον κόσμο να καταλάβει σε βάθος την αισθένεια του AIDS.

– Να δημιουργηθούν κέντρα ψυχαγωγίας και σωματικής συμπαράστασης στους αισθένεις και φορείς του AIDS.

– Το υπουργείο Υγείας πρέπει να πληροφορήσει και να βοηθήσει σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας, τους νέους μικρής ηλικίας, κάνοντας υποχρεωτικό και πρωτεύον μάθημα τη σεξουαλική αγωγή.

– Τοποθέτηση μηχανημάτων πώλησης προφυλακτικών στα σχολεία και σε άλλους δημόσιους χώρους.

Η κυρία ΕΥΣΤΑΘΙΑ ΣΕΤΑΚΗ πρότεινε:

Επιτροπή Κοινωνικών Υποθεσεών

Μέτρα για να ξεπεραστεί η κρίση των οικογενειακού θεσμού

– Να ενταχθεί μέσα στα σχολεία μάθημα «κοινωνικού προβληματισμού».

– Οργάνωση σεμιναρίων και συζητήσεων μεταξύ παιδιών-γονέων μέσα στα σχολεία, έτσι ώστε να ξεπεραστούν προβλήματα διαλόγου και επικοινωνίας.

– Ψυχολόγοι με τους οποίους θα μπορούν να συζητήσουν οι έφηβοι αλλά και οι γονείς για να γεφυρωθεί, όσο το δυνατόν, το χάσμα γενεών και να αποφεύγονται ακραίες καταστάσεις (παιδιά που παρατούν τα σπίτια τους, αυτοκτονίες λόγω οικογενειακών προβλημάτων).

– Σωστή ενημέρωση και έγκυρη πληροφόρηση, όσον αφορά την αντισύλληψη, μέσα από τα σχολεία και γενικότερα μέσα απ' όλους τους κρατικούς φορείς, για να μειωθεί ο αριθμός των εκτρώσεων (απαλλαγή από προκαταλήψεις και ταμπού).

– Σωστή ενημέρωση και έγκυρη πληροφόρηση από ειδικούς σε όλα τα σχολεία, σχετικά με τη μάστιγα του AIDS και το κάπτισμα.

Η κυρία ΓΕΩΡΓΙΑ ΜΠΑΡΟΥΤΑ (Νομός Μαγνησίας) πρότεινε:

Υγεία - Ιατροφαρμακευτική περίθαλψη

– Εκσυγχρονισμός των νοσοκομείων.

– Κονδύλια για περισσότερες έρευνες.

– Προώθηση της δυνατότητας μεταπτυχιακών σπουδών στον τομέα της υγείας και στην Ελλάδα με τη δημιουργία ερευνητικών κέντρων.

– Δημιουργία ενός κοινού ταμείου ασφάλισης που να παρέχει σε όλους τους πολίτες ισότιμη φαρμακευτική περίθαλψη.

– Ουσιαστική ενημέρωση για πρόληψη ασθενειών, μέσα από ειδικά εκπαιδευτικά προγράμματα.

– Ιδιαίτερη φροντίδα για την υγεία στην επαρχία και στις απομακρυσμένες περιοχές, με πλήρως στελεχωμένα επαρχιακά νοσοκομεία, γεγονός που θα συμβάλει και στη μείωση της αστυφλίας.

– Φροντίδα για τους ασθενείς με AIDS.

– Προώθηση του έργου των «Γιατρών Χωρίς Σύνορα», με οικονομική ενίσχυση των αποστολών τους.

Η κυρία ΘΕΟΔΩΡΑ ΠΑΠΑΛΑΜΠΡΟΥ (Νομός Άρτας) πρότεινε:

– Στρατολόγηση των αγοριών σε ηλικία άνω των 18 ετών.

– Οι τεράστιες δαπάνες για εξοπλισμό να περιορίζονται σε δαπάνες μόνο αμυντικού εξοπλισμού. Το ποσό που θα εξοικονομείται με αυτόν τον τρόπο να χρησιμοποιείται για κοινωφελείς σκοπούς.

– Παροχή ανθρωπιστικής παιδείας, που θα έχει σαν στόχο την καλλιέργεια της ηθικής διάστασης του ατόμου και όχι τη δημιουργία τεχνοκρατών με την παροχή στείρων γνώσεων.

– Στελέχωση των σχολείων με ειδικούς καθηγητές κατάλληλους για το μάθημα του επαγγελματικού προσανατολισμού.

– Όχι μόνο απλή καταστροφή των υπαρχόντων πυρηνικών όπλων, αλλά κυρίως απαγόρευση της κατασκευής ή χρήσης άλλων και επιβολή σοβαρών ποινών στους παραβάτες.

– Όχι στην υπερβολική προβολή προβλημάτων, όπως οι αυτοκτονίες, από τα M.M.E. και προβολή τέτοια, ώστε να μην προκαλεί τους υπόλοιπους.

Η κυρία ΟΛΓΑ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ πρότεινε:

Για το δημογραφικό πρόβλημα

– Βασικός στόχος της δημογραφικής πολιτικής πρέπει να είναι η ανακοπή της μείωσης των γεννήσεων, πράγμα που θα ξεκινήσει με τη δημογραφική ενημέρωση απ' όλα τα M.M.E. της κοινής γνώμης και των υπεύθυνων φορέων.

– Να δοθεί προτεραιότητα στα τρία παιδιά και άνω με την καθιέρωση ισχυρού οικονομικού κινήτρου για τη γέννηση τρίτου παιδιού.

– Οικονομική ενίσχυση κατά τη γέννηση του παιδιού και μηνιαίο επίδομα κατά τα πέντε πρώτα χρόνια της ζωής του παιδιού.

– Χαρακτηρισμός ως πολύτεκνης οικογένειας μιας οικογένειας με τρία παιδιά αντί των τεσσάρων και άνω που ισχύει σήμερα.

– Ολοκληρωμένη προστασία της μητρότητας πριν και μετά τη γέννηση με συστηματική υγειονομική παρακολούθηση και περίθαλψη κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης, κατά τον τοκετό και τους πρώτους μήνες μετά τον τοκετό.

– Η Πολιτεία πρέπει να φροντίσει για την επιμελημένη φύλαξη των βρεφών με δημιουργία περισσότερων κρατικών βρεφονηπιακών σταθμών με άριστη υλικοτεχνική υποδομή και καταρτισμένο προσωπικό.

– Καθιέρωση από την Πολιτεία ειδικού φορολογικού καθεστώτος για την οικογένεια με παιδιά, με σημαντικές αλλαγές ανάλογα με τον αριθμό των μελών της οικογένειας.

Η κυρία ΙΩΑΝΝΑ ΠΟΘΗΤΑΚΗ πρότεινε:

Για όλα τα θέματα κοινωνικών υποθέσεων

– Σύσταση διακομματικής επιτροπής για την αντιμετώπιση όλων των θεμάτων των κοινωνικών υποθέσεων με τη συμβολή και άλλων ανθρώπων που μπορούν να βοηθήσουν π.χ. δημιογράφων, εκπρόσωπων της ΑΣΠΕ για το δημογραφικό, ψυχολόγων για τα ναρκωτικά.

– Οικονομική ενίσχυση των προσπαθειών για την αντιμετώπιση όλων των θεμάτων.

Για το σωφρονισμό των ανηλίκων

– Βελτίωση των εγκαταστάσεων των σωφρονιστικών ιδρυμάτων και μεθόδων σωφρονισμού με την ουσιαστικότερη παρουσία των κοινωνικών λειτουργών.

Για το δημογραφικό πρόβλημα

– Τα επιδόματα που δίνονται στους πολύτεκνους πρέπει να αυξηθούν.

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ

- Να υπάρχει έκπτωση φόρου 30% - 50% στην πολύτεκνη οικογένεια ανάλογα με το εισόδημά της.
  - Να εξασφαλίζεται δωρεάν κατοικία στους πολύτεκνους που έχουν χαμηλά εισοδήματα.
  - Οικογένεια με τρία παιδιά πρέπει να χαρακτηρίζεται πολύτεκνη.
  - Τα παιδιά πολύτεκνων οικογενειών χαμηλού εισοδήματος, που σπουδάζουν σε κάποια άλλη πόλη μακριά από τον τόπο τους, να μετεγγραφούν στην πλησιέστερη πόλη χωρίς εξετάσεις.
  - Να προκαθοριστεί ένα ποσοστό υποτροφιών για τις σπουδές παιδιών πολύτεκνων οικογενειών χαμηλού εισοδήματος.
  - Ίδρυση δημόσιων βρεφονηπιακών σταθμών με εξειδικευμένο προσωπικό και εξυπηρετικό ωράριο. Προτεραιότητα, βέβαια, πρέπει να δίνεται στα παιδιά των πολυτέκνων.
  - Καταβολή όλων των αποδοχών στην έγκυο.
  - Ανάληψη των εξόδων για τις δαπάνες τεχνητής γονιμοποίησης από τα ασφαλιστικά ταμεία.
  - Επισήμανση των κινδύνων της έκτρωσης.
  - Προβολή του προτύπου του πολύτεκνου γονιού.
  - Κατάρτιση ενός προγράμματος για τους ομογενείς με σόχο την εγκατάστασή τους σε ημιαυτικές και αγροτικές περιοχές, την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας και παράδοσης και επαγγελματικής τους αποκατάστασης.
- Ο κύριος **ΛΟΥΚΑΣ ΚΟΥΤΣΟΒΕΝΤΗΣ** πρότεινε:
- Αξιοποίηση των ανεκμετάλλευτων πλουτοπαραγωγικών πόρων της γης.
  - Νομοθέτηση σχετικά χαμηλού ορίου τιμών στα απαραίτητα προϊόντα και υπηρεσίες για την ανατροφή των παιδιών.
  - Μείωση ή εξάλειψη των διδάκτρων για μετάλυκειακή εκπαίδευση.
  - Ενίσχυση του θεσμού των υποτροφιών.
  - Εξάλειψη του φόρου πολέμου, κυρίως στις ακριτικές περιοχές.
- Μέτρα:
- α. Δίκαιη και βιώσιμη λύση του κυπριακού προβλήματος.
  - β. Αποκέντρωση των αστικών κέντρων (κυρίως της Αθήνας).
  - γ. Ενδυνάμωση των ακριτικών περιοχών σε έμφυγο και άψυγο στρατιωτικό υλικό, με αναπτυξιακά έργα, με νέα βιομηχανικά εφόδια στους κατόπιν.
  - Αναβάθμιση της παιδείας μας, αλλά μέσα στα ελληνοθόδοξα πρότυπα παιδείας. Να δοθεί έμφαση στην οικογένεια, στην Ορθοδοξία, στις πανανθρώπινες αξίες.
  - Έλεγχος στα Μ.Μ.Ε., ιδιαίτερα στις ταινίες που προβάλλει η τηλεόραση.
  - Δημιουργία ουσιαστικών μέτρων για βοήθεια στις εργαζόμενες μητέρες (γενναιόδωρα επιδόματα, εργασιακές σχέσεις, βρεφονηπιακοί σταθμοί).
  - Μείωση της ανεργίας.

- Να εξαλειφθεί η μετανάστευση, κυρίως η αστυφιλία.
- Οι εκτρώσεις πρέπει να επιτρέπονται μόνο σε ειδικές περιπτώσεις, όχι να γίνονται ανεξέλεγκτα.
- Να μειωθεί η ελευθερία στην έκδοση διαζυγίων.

Ο κύριος **ΟΡΕΣΤΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ** (Νομός Θεσ/νικης) πρότεινε:

Για το δημογραφικό

- Αποτροπή, πάση θυσία, των κατ' έτος υπολογισμένων 300.000 εκτρώσεων.
- Ενημέρωση και σεξουαλική διαπαιδαγώγηση των νέων της Ελλάδας.
- Διαρκής επιμόρφωση των αρμοδίων φορέων εκπαίδευσης και αγωγής.

– Ενεργοποίηση όλων των αρμοδίων φορέων κοινωνικής ένταξης. Συνεργασία της οικογένειας με ειδικευμένους κοινωνικούς λειτουργούς, ώστε τα προβλήματα πάσης φύσεως που απασχολούν τη μέση ελληνική οικογένεια να βρίσκουν άμεση ανταπόκριση από την επίσημη πολιτεία.

– Παροχή κατάλληλων οικονομικών κινήτρων, ιδίως για τα νέα ζευγάρια, ώστε να διασφαλίζονται οι θεμελιώδεις κανόνες βιοποιησμού.

– Εναισθητοποίηση της κοινής γνώμης μέσω μιας υγιούς εκπροσείας ενημέρωσης των πολιτών για τη σοβαρότητα του δημογραφικού προβλήματος. Η Τουρκία το 2010 κατά προσέγγιση θα έχει 80.000.000 κατοίκους, ενώ εμείς μετά βίας 11.000.000.

Η κυρία **ΕΥΣΤΑΘΙΑ ΣΕΤΑΚΗ** (Β' Αθήνας) πρότεινε:

Για τη Βουλή των Εφήβων

– Ενημέρωση των παιδιών που θα συμμετάσχουν, πριν αρχίσει το πρόγραμμα των 4 ημερών, σχετικά με το πώς θα λειτουργήσει ο θεσμός και σε ποια επιτροπή ανήκουν.

– Ο θεσμός της «Βουλής των Εφήβων» πρέπει να λειτουργεί τουλάχιστον για έναν ολόκληρο χρόνο (μέχρι να επιλεγούν οι επόμενοι βουλευτές). Συναντήσεις των εφήβων βουλευτών πρέπει να διεξάγονται 3-4 φορές το χρόνο σε επαρχιακό επίπεδο (δηλαδή να συναντιούνται οι έφηβοι βουλευτές που ανήκουν στην ίδια επαρχία ή σε γειτονικές επαρχίες). Η συνάντηση όλων των Ελλήνων εφήβων βουλευτών (Κύπριοι, νέοι ομογενείς του εξωτερικού, νέοι από ακριτικές περιοχές) ας γίνεται μόνο μια φορά το χρόνο. Οι συναντήσεις αυτές των εφήβων βουλευτών θα προωθούν το διάλογο και οι νέοι θα εξισκειώνονται μεταξύ τους, συζητώντας διάφορα προβλήματα.

– Η επιλογή των πέντε ή έξι που θα μιλήσουν στην Ολομέλεια πρέπει να γίνεται από τους ίδιους τους έφηβους βουλευτές με ψηφοφορία. Για να πραγματοποιηθεί όμως αυτή η ψηφοφορία σωστά και αξιοκρατικά, οι έφηβοι βουλευτές πρέπει να γνωρίζονται μεταξύ τους και να είναι προετοιμασμένοι πάνω στα θέματα που θα μιλήσουν.

– Η κάθε επιτροπή πρέπει να χωριστεί σε επιμέρους ομάδες, που θα ασχολούνται με διαφορετικά θέματα που ανή-

Επιτροπή Κοινωνικών Υποθεσεών

κουν στην ίδια επιτροπή. Έτσι, δε θα επαναλαμβάνονται διαρκώς τα ίδια θέματα και θα καλύπτονται σφαιρικά όλα τα ξητήματα. Από αυτές τις «επιμέρους ομάδες» θα επιλεγούν αργότερα οι έξι βουλευτές, οι οποίοι θα μιλήσουν στην Ολομέλεια (ένας από κάθε ομάδα), έτσι ώστε να αποφευχθούν οι επαναλήψεις.

– Μέσα στη Βουλή, πρέπει να διεξάγεται διάλογος μεταξύ των εφήβων βουλευτών και όχι ένας απλός, μη παραγωγικός μονόλογος με προτάσεις και παρατηρήσεις.

Η κυρία ΕΛΕΝΗ ΜΑΥΡΑΓΑΝΗ (Β' Αθήνας) πρότεινε:

Για τη βελτίωση των θεσμού της «Βουλής των Εφήβων»

– Να δημιουργηθεί γραφείο εφήβων βουλευτών στη Βουλή, όπως και τηλεφωνική γραμμή επικοινωνίας.

– Ο διαγωνισμός για την επιλογή των εφήβων βουλευτών να γίνεται στην αρχή του σχολικού έτους (π.χ. Οκτώβριος-Νοέμβριος).

– Κατά τη διάρκεια του έτους, οι έφηβοι βουλευτές να συζητούν ανά νομό τα τρέχοντα προβλήματά τους (π.χ. το 1ο Σάββατο κάθε μήνα). Τον Ιούνιο να γίνεται η σύγκληση της Ολομέλειας όλων των εφήβων βουλευτών.

– Συμμετοχή των εφήβων βουλευτών ολόκληρο το έτος σε πνευματικές και καλλιτεχνικές εκδηλώσεις αλλά και κοινωνικής προσφοράς και φιλανθρωπικές δραστηριότητες, όπως και σε επισκέψεις σε χώρους που έχουν σχέση με το θέμα που έγραψαν και την επιτροπή που ανήκουν.

– Οι έφηβοι βουλευτές να γνωρίζουν αρκετά νωρίς σε ποια επιτροπή ανήκουν. Έτσι, όλο το χρόνο οι έφηβοι βουλευτές να συνεργάζονται με τα ανάλογα υπουργεία της Επιτροπής τους.

– Οι έφηβοι βουλευτές να έχουν περισσότερο χρόνο για να μπορούν να προετοιμάζουν τις ομιλίες –παρατηρήσεις– εισηγήσεις τους στα ξενοδοχεία τους.

– Να δοθεί έμφαση περισσότερο στις διαδικασίες της Βουλής και στον διάλογο παρά στις τόσες πολλές επισκέψεις.

– Οι έφηβοι βουλευτές των προηγούμενων χρόνων να συνεργάζονται με τους βουλευτές που επιλέγονται κάθε χρόνο για την καλύτερη λειτουργία του θεσμού. Να υπάρχουν εθελοντές που θα βοηθούν στην καλύτερη λειτουργία και αυτοί να είναι οι περσινοί βουλευτές.

Για την πρόληψη και αντιμετώπιση της άσκησης βίας στα παιδιά μέσα στην οικογένεια

– Δωρεάν ενημέρωση των νέων γονέων μέσα από τα μαίευτήρια, με ενημερωτικά φύλλαδια, προβολή video και slides, για την σωστή ανατροφή του παιδιού, χωρίς βία.

– Καταγραφή των γονέων με «προδιάθεση» να κακοποιήσουν ή να παραμελήσουν το παιδί τους με στόχο την διαχρονική υποστήριξή τους από κοινωνικούς λειτουργούς.

– Κέντρα υποστήριξης νέων γονέων σε θέματα οικογενειακής ενημέρωσης.

– Ανοικτές τηλεφωνικές γραμμές επικοινωνίας με το κοινό πάνω σε θέματα οικογενειακής ενημέρωσης.

– Στα τοπικά ΠΙΚΠΑ, ψυχολογική στήριξη και ενημέρωση γονέων πάνω σε θέματα αποφυγής της βίας στην οικογένεια.

– Η Πολιτεία μας, με τη συνεργασία των Μ.Μ.Ε., με διαφημίσεις και γιγαντοαφίσες να στέλνουν μηνύματα αποφυγής της βίας.

– Οι δάσκαλοι και οι γιατροί να καταγγέλλουν τα φαινόμενα βίας που συναντούν σε μαθητές τους.

Η κυρία ΕΥΔΟΚΙΑ ΚΟΝΤΟΡΕΠΑΝΙΔΟΥ (Γεν. Λύκειο Κουφαλίων) πρότεινε:

Για την κακοποίηση των ζώων

– Καλυτέρευση συνθηκών στους ζωολογικούς κήπους.

– Δημιουργία τεράστιων εκτάσεων που θα χρησιμοποιήθουν ως ζωολογικοί κήποι.

– Κατάργηση πειραμάτων.

– Κατάργηση ταυρομαχιών-τσίρκων.

– Περιορισμός κυνηγιού σε συγκεκριμένες περιόδους και είδη.

– Εναισθητοποίηση πολιτών από Μ.Μ.Ε., κοινωνία και οικογένεια.

Ο κύριος ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΜΠΑΖΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ πρότεινε:

Για τη σχέση γονέων-παιδιών

– Να γίνεται συχνότερη συζήτηση γονέων-παιδιών.

– Επικράτηση αγάπης, ομονοίας και σεβασμού.

– Διάλογος και συνεργασία, οικογενειακοί σύμβουλοι.

Η κυρία ΜΑΡΙΑ ΒΕΛΕΓΡΑΚΗ πρότεινε:

– Να αποσυρθεί η διάταξη του νόμου 2459/97 που φορολογεί τους «Γιατρούς Χωρίς Σύνορα».

– Να γίνει δυνατή η παραχώρηση στους «Γιατρούς Χωρίς Σύνορα» άδειας άνευ αποδοχών για όσους μήνες χρειαστεί, χωρίς να αναγκάζονται να παραιτούνται.

– Το κράτος να ενισχύει τις εκστρατείες τους και να τους προμηθεύει με ιατροφαρμακευτικό υλικό, τρόφιμα, νερό και τεχνικά μέσα που χρειάζονται.

– Να ενισχύονται οι «Γιατροί Χωρίς Σύνορα» οικονομικά, ενώ λείπουν σε αποστολές.

– Να αναλάβει το κράτος την ενημέρωση του κόσμου μέσω τηλεόρασης και εντύπων.

Η κυρία ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΙΔΗ πρότεινε:

– Η Πολιτεία να υποστηρίξει, χωρίς υπερβολές, τις αξίες που δίνουν τις βάσεις για ένα χρήσιμο άτομο.

– Η Εκκλησία να λειτουργήσει ως θεσμός, χωρίς υπερβολές και με κατανόηση, διαχρονικά κοντά μας.

– Ο εξευρωπαϊσμός της Ελλάδας να μην αγγιτεί τον τρόπο ζωής.

– Να συνεχίσει η χώρα μας να παράγει πολιτισμό και πνεύμα, να συντηρεί τη δημοκρατία, στηρίζοντάς τη στο σεβασμό σε κάθε μορφή ζωής και κυρίως στον άνθρωπο.

Η κυρία ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΚΑΟΥΚΗ (Α' Αθήνας) πρότεινε:

– Αντιμετώπιση των ναρκωτικών στα σχολεία του κέντρου της Αθήνας.

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ

– Κινητοποίηση των εκάστοτε δημοτικών αρχών με τους εξής τρόπους:

α) να μην γίνονται σπατάλες σε πολυτελή δημιουργήματα.
Να υπάρχει έλεγχος των δαπανών, να μην γίνονται άσκοπες δαπάνες, β) βιοήθεια οικονομική στα σχολεία με σκοπό την αγορά διδακτικού υλικού, γ) δημιουργία άρτια εξοπλισμένων κέντρων νεότητας, δ) αποστολή παιδιψυχολόγων με σκοπό τον εντοπισμό ατόμων με ψυχικά προβλήματα και τη συνδρομή στη λύση τους, ε) οργάνωση διαλέξεων συστηματικών με χαρακτηριστικό το διάλογο γύρω από θέματα που μας αφορούν (σεξ, ανεργία κ.λπ.), στ) οργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων, στις οποίες η συμμετοχή μας να είναι υποχρεωτική.

– Ας αναστήλωσουμε τα θεμέλια της Αθήνας, γιατί αν γκρεμιστούν τότε ούτε συντριβάνια θα υπάρχουν ούτε χριστουγεννιάτικα δένδρα, ούτε τίποτα. Φροντίστε μας, για να σας πιστεύουμε και να σας εμπιστευόμαστε.

Η κυρία **ΜΑΡΙΝΑ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΑΚΗ (Νομός Ηλείας)** πρότεινε:

- Αντιμετώπιση βίας–εγκληματικότητας.
- Μουσική σε όλους τους δημόσιους χώρους.
- Τροποποίηση του νόμου περί πνευματικής ιδιοκτησίας (να απαγορευτεί να χρησιμοποιούνται για μουσική υπόκρουση διαφημίσεων, ταινιών κ.τ.λ. τα μεγάλα αριστουργήματα μετά τον θάνατο των συνθετών τους και όσο είναι εν ζωή μόνο με την άδειά τους).
- Ενίσχυση θεσμού μουσικών γυμνασίων και λυκείων.
- Αναγνώριση από το κράτος των πτυχίων ανώτερων θεωρητικών ως σπουδών πανεπιστημιακού επιπέδου.
- Εισαγωγή μουσικής παιδείας στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Μορφή: Το μάθημα να είναι προαιρετικό, χωρίς απουσίες, χωρίς αξιολόγηση. Διδασκαλία, επίσης, κάποιου μουσικού οργάνου αν ξητηθεί. Να δίδονται απλόχερα κονδύλια για κατάλληλη υποδομή, συγχραφή και εκτύπωση νέων βιβλίων, αγορά μουσικών οργάνων.
- Εξυγίανση εκπαιδευτικού συστήματος, ώστε να παρέχει περισσότερο ελεύθερο χρόνο στους μαθητές για δημιουργικές ασχολίες όπως η μουσική.

Η κυρία **ΗΛΙΑΝΑ ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ (Νομός Ηλείας)** πρότεινε:

- Ενίσχυση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Στόχος της ενίσχυσης αυτής, αυξήση της εγχώριας παραγωγής. Άρα, χρήση περισσότερου εργατικού δυναμικού.
- Προγραμματοποίηση δημοσίων έργων στην επαρχία.
- Κατάλυση του θεσμού της «ρουσφετολογίας», ναι στην αξιοκρατία. Κάθε κυβέρνηση δε θα πρέπει να απολύτει εργαζομένους που οι πολιτικές τους πεποιθήσεις έρχονται σε αντίθεση με το κυβερνόν κόμμα.
- Επαγγελματικός προσανατολισμός από το χώρο του σχολείου και της πολιτείας.
- Μείωση ορίου συνταξιοδότησης. Όχι «χώρα γερόντων».

– Πολιτιστική, πνευματική ανάπτυξη και ανάπτυξη του εμπορίου. Η Ελλάδα, χώρα άκρως ναυτική, από αρχαιοτάτων χρόνων, δεν επιτρέπεται να υστερεί στο χώρο, που παλαιότερα είχε τον τριτοκό ρόλο.

– Οικονομική ενίσχυση των επιχειρήσεων που προσλαμβάνουν εργάτες (ΟΑΕΔ).

– Αποκέντρωση, ενδιαφέροντα όχι μόνο στο χώρο της Πρωτεύουσας αλλά κυρίως στην επαρχία που «αιμορραγεί» από την έλλειψη νέων ανθρώπων.

– Οργάνωση συνδικαλιστικών ενώσεων για την υπεράσπιση των δικαιωμάτων των εργαζομένων και των ανέργων.

– Ίδρυση κέντρων ευρέσεως εργασίας με αυστηρή ειδικευση στους τομείς εργασίας που υστερεί η χώρα.

Η κυρία **ΑΝΤΙΓΟΝΗ ΚΑΤΣΑΔΗΜΑ** πρότεινε:

– Πρόσληψη ειδικών σχολικών ψυχολόγων στα σχολεία μέσης εκπαίδευσης.

– Συνεργασία εταιρειών και πανεπιστημίων για την όσο το δυνατόν πιο γρήγορη επαγγελματική αποκατάσταση των αποφοίτων και τελειοφοίτων.

– Προώθηση τεχνικού λυκείου – αναβάθμισή του έναντι της έντονα αρνητικής κριτικής και υπονόμευσης που υφίσταται το ίδιο σήμερα.

– Σχολές ΟΑΕΔ – θετικές προοπτικές για το μέλλον.

– Έκλειψη και αποδοκιμασία της άποψης «έχεις μέσο διάβασιν». Τα ρουσφέτια πρέπει να καταδικάζονται και να υπερισχύουν η αξιοκρατία, η ισοτιμία και η δικαιοσύνη.

– Σωστή ενημέρωση από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης – ανάλογες εκπομπές, προγράμματα πληροφόρησης ουσιαστικής και όχι επιδερμικής. Να μας πληροφορούν οι ειδικοί και όχι οι τηλεπαρουσιαστές.

– Ενημέρωση από τον τύπο, τις εφημερίδες και τα περιοδικά ποιοτικού περιεχομένου για την ανεργία, τα επαγγέλματα με μέλλον και τυχόν λύσεις.

– Ανοικτή γραμμή όπου θα εκφράζουμε τις αμφιβολίες και τους προβληματισμούς μας για τον επαγγελματικό χώρο.

– Όχι άσκηση πίεσης από την οικογένεια αλλά διάλογος.

Ο κύριος **ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΣΙΓΑΛΑΣ (Νομός Κυκλαδών)** πρότεινε:

– Αποκέντρωση.

– Εγκατάσταση πετυχημένων πολυεθνικών συγκροτημάτων.

– Επιδίωξη επαναπατρισμού των Ελλήνων επιστημόνων ώστε να συμβάλουν με τη γνώση τους στην διευθέτηση του προβλήματος της ανεργίας.

– Λογική χρήση της τεχνολογίας.

– Εκσυγχρονισμός της δημόσιας διοίκησης.

– Αύξηση σε κίνητρα για νέες επενδύσεις.

– Το ΣΕΠ ως βασικό μάθημα στα σχολεία για επαρκή ενημέρωση των νέων.

– Στη σύγχρονη κοινωνία ο υπερπληθυσμός, η πείνα και η εξαθλίωση καταδικάζουν τους κατοίκους μονίμως στην ανερ-

Επιτροπή Κοινωνικών Υποθεσεών

γία. Στην προσπάθειά τους να εργασθούν για να επιβιώσουν, καταφεύγουν στην μαζική μετανάστευση. Οι μετανάστες γίνονται θύματα της πιο άγριας εκμετάλλευσης, εργάζονται κάτω από άθλιες συνθήκες, στερώντας θέσεις εργασίας από τους ντόπιους κατοίκους.

– Η τεχνολογική ανάπτυξη οδήγησε στην αντικατάσταση των εργατικών χεριών από υπερσύγχρονα μηχανήματα.

– Η σύγχρονη κοινωνία κινείται στα πλαίσια της ηθικής του συμφέροντος. Το κέρδος ως μόνιμη πρόθεση μιας κυριαρχούσας ολιγαρχίας απαιτεί την εξαντλητική εκμετάλλευση μιας μικρής ομάδας εργαζομένων καταδικάζοντας τους υπόλοιπους στην ανεργία.

– Πολλές μικρές επιχειρήσεις απορροφούνται από πολυεθνικές και παραλληλα ή απουσία επενδύσεων από το κράτος οδηγεί σε ανυπαρξία νέων επιχειρήσεων, ενώ άλλες κλείνουν. Αυτό συνεπάγεται συνεχή ελαχιστοποίηση των θέσεων εργασίας.

– Πρότυπο της εποχής είναι ο άνθρωπος του «έχειν» και υπέρτατη αξία θεωρείται το χρήμα. Οι κοινωνικές αδικίες, η εκμετάλλευση, η αναξιοκρατία, η πολυυθεσία και κάθε είδους διακρίσεις οδηγούν στην άσκηση παρασιτικών επαγγελμάτων, ενώ ανθίζει η παραικονομία και εμφανίζονται ανταγωνιστικές σχέσεις που συνοδεύονται από τον ατομικισμό και την ιδιοτέλεια.

Κατατέθηκαν, επίσης, μερικές προτάσεις ανώνυμες, που έχουν ως έξής:

– Ενημέρωση από το σχολείο και τα Μ.Μ.Ε. για τα ναρκωτικά.

– Αυστηρότερες ποινές για τους εμπόρους ναρκωτικών και όχι για τους χρήστες (αυτοί αποτελούν τα θύματα).

– Εκσυγχρονισμός των σωφρονιστικών ιδρυμάτων.

– Επαγγελματική αποκατάσταση των πρώην χοηστών και ένταξή τους στο κοινωνικό σύνολο.

– Οργάνωση των κέντρων αποτοξίνωσης – περισσότερα δημιόσια κέντρα, έτοις ώστε η αποτοξίνωση να μην είναι προνόμιο μόνο των ευκατάστατων οικογενειών.

– Αστυνόμευση των σχολείων.

– Εισαγωγή ψυχολόγων στα σχολεία.

– Ανάπτυξη των αθλητικών και ψυχαγωγικών κέντρων.

– Κυρίως όμως ολοκληρωμένη παιδεία που θα αναπτύσσει την κριτική σκέψη και τον προβληματισμό.

– Να στραφούν όλοι οι άνθρωποι στους μεγάλους στόχους της ανθρωπότητας.

– Η οικογένεια και το σχολείο πρέπει να μάθουν στο παιδί να ελέγχει την επιθετικότητα και την εχθρική του διάθεση μέσα από τη φιλία, την αμοιβαία εκτίμηση και την αγάπη.

– Τα Μ.Μ.Ε. να χρησιμοποιούνται για τη διάδοση και μορφωτικών εκπομπών και όχι μόνο για διασκέδαση.

– Να θεμελιωθεί η ελευθερία ως δικαίωμα.

– Καλύτερη υλικοτεχνική υποδομή στα σχολεία. Εξοπλισμός τους με βιβλιοθήκες και χώρους αθλητικών εγκατα-

στάσεων, ενίσχυση χρηματική από το κράτος στα παιδιά που ξεχωρίζουν με τις επιδόσεις τους, για να μπορούν να σπουδάσουν στα ανώτερα και ανώτατα εκπαιδευτικά ίδρυματα.

– Αθλητικά κέντρα σε κεντρικά σημεία όπου η πρόσβαση θα είναι εύκολη και για τα παιδιά που μένουν μακριά από αυτά.

– Δημιουργία θέσεων εργασίας.

– Ενίσχυση της υπάρχουσας αγροτικής παραγωγής και προοπτικές ανάπτυξής της ως μορφής εργασίας.

– Κατάλληλοι δρόμοι.

– Στέκια νεολαίας με ψυχαγωγικό και εκπαιδευτικό χαρακτήρα που θα προωθούν όσα παιδιά έχουν ταλέντο (ζωγραφική, γλυπτική, κ.λ.π.)

– Βελτίωση των αποχετευτικών και αρδευτικών έργων.

– Δημιουργία ιατρικών κέντρων και καλύτερος εξοπλισμός σε αυτά που υπάρχουν, έστω και αν είναι ελάχιστα.

Εισερχόμαστε στο δεύτερο μέρος της διαδικασίας, που αφορά την εκλογή των πέντε εκπροσώπων σας για την Ολομέλεια. Θα παρουσιάσουν τα θέματα αυτά, όπως συζητήθηκαν κατά τη διάρκεια των δύο ημερών, αύριο στην Ολομέλεια.

Στο σημείο αυτό γίνεται η μυστική ψηφοφορία για εκλογή των πέντε ομιλητών-εισηγητών.

Στο σημείο αυτό εξήχθησαν από την κληρωτίδα οι ακόλουθοι υποψήφιοι ομιλητές για την Ολομέλεια:

1. Μαρία Θεοδοσίου

2. Παναγιώτα Φιλιπποπούλου

3. Μαρία-Ηλιάνα Παυλίδη

4. Στέλλα Καραποτλή και

5. Αφροδίτη Παρδάλη

ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Θέλω να συγχαρώ τις αυριανές ομιλήτριες και προς τους υπόλοιπους να πω ότι δεν πρέπει να στεναχωρούνται.

Κυρίες και κύριοι, φθάνοντας στο τέλος των εργασιών μας, πιστεύω ότι ακολουθήσαμε μία καλή διαδικασία. Για μένα που ασχολούμαι πολλά χρόνια με παρόμοιες διαδικασίες, ήταν μια καλή εμπειρία.

Αυτό που θέλω να σας διαβεβαιώσω, είναι πως δεν πρέπει να μετανιώσετε για αυτή τη συμμετοχή σας. Θεωρώ ότι όσο πιο πολύ ευαισθητοποιείται ένα άτομο πάνω στα κοινωνικά προβλήματα, τόσο πιο ενισχυμένος πολίτης βγαίνει στην κοινωνία.

Ίσως να μην το αντιλαμβάνεστε, αλλά μέσα σας μπαίνει ο έρωτας της πολιτικοποίησης, που θα γίνει σίγουρα μια ισχυρή πολιτική συνείδηση, που θα σας οδηγήσει αύριο σε μία έντιμη παρουσία στη ζωή σας, μετά το σχολείο.

Στη συνέχεια και περί ώρα 20.00' λύθηκε η συνεδρίαση.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΜΙΧΑΛΗΣ ΚΑΡΧΙΜΑΚΗΣ